

Ekonomik refah ve siyasi demokrasi için!

Emekçiler siyasetin öznesi olmalı!

Her şeyden önce, tüm kudretli görüntüsüne rağmen Tek Adam rejimi çok fazla kırılabilirlik ve içsel gerilim barındırıyor. Bu zayıflıklara rağmen ayakta kalabilmesinin temel nedeni burjuva muhalefetin pasif tutumu ve emek hareketinin ör-

gütsüz niteliğinden kaynaklanıyor. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemin temel başlıkları, emek örgütlerinin birleşik bir eylem planıyla siyasete müdahale etmesi, sol ve sosyalist hareketin bir Emek İttifakı etrafında gerçek bir siyasi seçenek haline

gelebilmesi olmaya devam ediyor. Artan siyasal baskıları ve derinleşen sefaleti ancak bu şekilde, emekçilerin ve ezilen kitlelerin siyasetin aktif öznesi haline gelmesiyle durdurabiliriz. ●●

S.2

İktidarın günahına muhalefet yetmez! Emekçiler yönetmeli!

Sırtında yumurta küfesi olmayan burjuva muhalefet yalandan dahi sermaye karşıtı, emek yanlısı iki laf edemiyor. Ülkenin yarısı asgari ücrete talim ederken, emeklilerin çoğunluğu asgari ücret kadar dahi aylık alamazken, susuzluk ve çölleşme ülkeyi sarmışken kılını kıpırdatmayan bir muhalefetin emekçilere ne faydası var? ●●

S.7

MESS'in sefalet teklifi ve sendikaların talepleri

İktidar ve patronlar birlikte hareket ederken işçi sınıfı çok parçalı. Bu noktada en ileri taslak olarak karşımızda duran Birleşik Metal-İş'in taleplerine kulak verip başlatacağı mücadelelere destek olmak ayrıca önem taşıyor. ●●

S.3

Yerel yönetimlerde taşeronlaşma biçimi olarak belediye şirketleri ve örgütlenme

S.4

Filistin'de kalıcı barış nasıl mümkün olur?

Filistin'de 7 Ekim 2023'ten beri tırmanan Siyonist işgal ve soykırımın ikinci yılı geride kalmışken, 10 Ekim tarihinde bir ateşkes ilan edildi. Ateşkes ilanına giden yolun taşlarıysa "Trump'ın yeni planı" ya da "Kalıcı Barış ve Refah İçin Trump Bildirgesi" başlıklı belgeyle döşendi. ●●

S.8

Hacettepe eyleminin bize öğrettikleri

Rejimin örgütlü saldırılarına karşı mücadeleci öğrencilerin vereceği cevap da örgütlü olmak zorunda. Bunu da ancak en geniş öğrenci kitlesini faşist saldırılara karşı birleştirerek, ÖTK gibi bir aygıt altında tüm öğrencileri bu saldırılara karşı mücadelenin öznesi haline getirerek başarabiliriz. ●●

S.9

Efsane kasım değil efsane sömürü

Yoğun bir ay bizi beklerken kargo işçisinin insanca çalışma koşulları ve insan onuruna yaraşır bir ücret mücadelesi de her zamankinden daha fazla yükseltilmesi gereken bir talep olarak karşımızda duruyor. İşten atmaların yasaklanması, uzun çalışma saatlerinin kısaltılması ve insanca çalışma koşulları talep etmek; sektördeki örgütsüzlüğü parçalayıp sendikasız işyeri bırakmayana kadar mücadeleyi yükseltmek zorundayız. ●●

S.10

Oktay
Benol

oktay.benol@gazetenisan.net

Mercek

ay yaptıkları araştırmalarla asgari ücretin açlık sınırının dahi altında olduğunu ortaya koyuyor. Türk-İş'in

Asgari ücret, sömürünün ölçüsüdür

Türkiye'de asgari ücret ile insani koşullarda yaşamak mümkün değil. Gerçekleri çarpıtmadan bunun aksini hiç kimse iddia edemez. Nitekim sendikalar her

Eylül 2025 verilerine göre asgari ücret 22 bin lira iken dört kişilik bir aile için açlık sınırı 28 bin liraya dayanmış durumda.

Şaşırtıcı değil! Asgari ücret ile bırakın insanca yaşamayı kirayı yetirmek dahi çok zor. Yoksulluk sınırının üzerinde, yani biraz insani koşullarda yaşamak için 91 bin lira yani dört asgari ücret gerekiyor. Oysa Türkiye'de çalışanların yarıdan fazlası asgari ücret ve civarı bir ücret alıyor. Asgari ücret bu nedenle Türkiye'de tüm

çalışma rejimini belirleyen emek sömürüsünün temel bir ölçüsüdür. Asgari ücret doğrudan ve dolaylı olarak tüm ücretleri belirlemektedir. Emek ve sermaye arasındaki gelir paylaşım bozukluğunun temelinde asgari ücret politikası bulunmaktadır.

Tam da bu nedenle, artık mızrak çuvala sığmaz hale geldiği için, Türk-İş mevcut koşullarda bir daha Asgari Ücret Komisyonu'na katılmayacağını ilan etmek zorunda kalmıştı.

S.2

Grev ve direnişlerden kısa kısa ●● S.3

2024 işçi sınıfı eylemleri bize ne anlatıyor? ●● S.4

Bir bağımlılık hikâyesi: ithal meşruiyet ●● S.6

Hukuk köşesi: Kâğıt üstünde kalkan: 6284 ●● S.11

Bir kavram: emperyalizm ●● S.11

TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk ile söyleşi

“Çözüm ortak mücadeleyi yükseltmekten geçiyor. Tek bir sendikanın ya da tek bir konfederasyonun altından kalkabileceği bir dönem değil”

S.5

2026'da emekçileri ne bekliyor?

2025 yılının bitmesine az bir zaman kaldı. Çarşı pazarında yeni yıl telaşesi yakında başlar. Bu esnada asgari ücret gündemi ısıtıyor. Yeni yıla dönük projeksiyonlar çiziliyor. Hükümet plan program yapıyor ve bunları büyük bir şatafatla açıklıyor. Ancak bu süreçte, emekçiler cephesinde yoksullaşma artıyor, ücretler eriyor ve işçi sınıfının alım gücü giderek düşüyor... Borçluluğun her cenahta arttığı bu çelişkili tabloda Türkiye ekonomisi büyümeye, zenginler ise zenginleşmeye devam ediyor. Bu durum, emekle sermaye arasındaki uçurumun ve sömürü makasının daha da açıldığının somut bir göstergesi.

Temel gündem: asgari ücret zammı

Asgari ücret, Türkiye işçi sınıfının en önemli ekonomik gündem maddesi. Zira Türkiye'deki çalışan nüfusun yarısına yakını asgari ücret veya buna çok yakın bir ücretle geçinmek zorunda. Buna ek olarak asgari ücret, tüm ücretlerin hangi istikamette belirleneceğini de tayin eden ve diğer ücretleri aşağı çeken bir çıpa işlevi görüyor. Buradan bakıldığında tablo pek iç açıcı değil. ABD merkezli finans kuruluşlarının tahminleri ve işverenlerin beklentileri, asgari ücrete yapılacak zammın yüzde 20-25 bandında kalacağı yönünde. Hükümetin geçmiş dönem projeksiyonları ve Orta Vadeli Program (OVP) bağlamında öngördüğü enflasyon artışları da bu tahminlerle ne yazık ki uyumlu. Bu da gösteriyor ki, fırsatlar elverse hükümet, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nu dahi toplamayıp, "Buyurun yüzde 25 zam!" deyip işi kestirip atmaya tercih edecek.

Bu yıl asgari ücreti belirleyecek olan komisyonda dikkate değer bir durum da yaşanıyor. Asıl toplantıları aralık ayında başlayacak olan Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun yapısının belirlenmesi için ön top-

lantılar başladı. Bu toplantılarda Türk-İş ve Hak-İş sendika konfederasyonları, işçiler lehine adil bir düzenleme yapılmadığı takdirde komisyondan çekileceğini tekrarlamış oldu. Hatırlanacağı gibi, bu komisyonda işçi, işveren ve hükümet temsilcileri yer alıyor ve "hakem" rolündeki hükümet tarafının tercihiyle sonuç genelde işçi sınıfının aleyhine oluyor.

Türk-İş ve Hak-İş'in bu tepkisi dikkate değer. Bir tiyatroyu andıran ve hükümetle işverenler arasındaki pazarlı-

NİSAN

lında sendikalı işçiler, kendi bürokrasilerini sokağa inmek zorunda bırakmıştı. Göstermelik dahi olsa birkaç şehirde yapılan "Geçinemiyoruz!" temalı mitinglere on binlerce işçi coşkuyla katılmıştı. Yine aynı yıl farklı sektörlerde süren direniş ve mücadeleler, Türk-İş gibi bürokratik bir önderliği dahi hareket ettirebilmişti. Geçen yıl yaşananlar, mevcut asgari ücret belirlenme sürecinde de, sendikal önderliklerin işçi sınıfı lehine kararlar alabilmesinin

geçmişte neler yapıldığına bir göz atalım. Hükümetin beklentileri enflasyon ve işsizlik açısından oldukça başarısız bir tablo çizdi. Önceki dönem OVP beklentilerinde enflasyon 2023 için yüzde 24,9, 2024 için yüzde 13,8 ve 2025 için yüzde 9,9 olarak öngörülüyordu. Oysa bu dönemde yıl sonu enflasyon oranları sırasıyla yüzde 65, 44 ve 33 olarak gerçekleşti. Resmi işsizlik hedeflerinde hükümet beklentilere ulaşmış görünse de, öte yandan geniş tanımlı işsizlik, iş aramaktan vazgeçen işçiler ve genç işsizli-

çi sınıfının ücret gündemi bu şekilde belirlenmekte. Gelelim bir de işin siyaset kısmına...

Emekçiler siyasetin öznesi olmalı

Ücretler bu kadar düşerken, rejim bir yandan da Kürt hareketi ile çözüm arayışlarına dair manevralar yapıyor. O tarafta da tablo pek parlak görünmüyor. Zira Tek Adam rejimi, siyasi rakiplerini elemek için yakın geçmişte Kürtlere yapılan baskı ve zorlama yöntemlerini farklı siyasi aktörlere karşı da kullanıyor. CHP'li belediyelere kayyumlar atanıyor, belediye çalışanları, hatta seçilmiş belediye başkanları kumpaslarla tutuklanıyor. Siyasetteki bu gelişmeler önemli, çünkü yukarıda da bahsedilen ekonomik saldırıların yanında işçi sınıfını ilgilendiren diğer baskı bu alandan geliyor. Demokratik haklardaki budanmalar ve kısıtlamalar, işçi sınıfının hem örgütlenme ve eylem özgürlüğünü eline alabilmesi için kritik hem de kendi bağımsız siyasetini üretebilmesi için hayati önem taşımaktadır.

Buraya kadar karamsar görünen bir tablo çizmiş olabiliriz; fakat durum o kadar da karamsar değil. Her şeyden önce, tüm kudretli görüntüsüne rağmen Tek Adam rejimi çok fazla kırılabilirlik ve içsel gerilim barındırıyor. Bu zayıflıklara rağmen ayakta kalabilmesinin temel nedeni burjuva muhalefetin pasif tutumu ve emek hareketinin örgütsüz niteliğinden kaynaklanıyor. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemin temel başlıkları, emek örgütlerinin birleşik bir eylem planıyla siyasete müdahale etmesi, sol ve sosyalist hareketin bir Emek İttifakı etrafında gerçek bir siyasi seçenek haline gelebilmesi olmaya devam ediyor. Artan siyasal baskıları ve derinleşen sefaleti ancak bu şekilde, emekçilerin ve ezilen kitlelerin siyasetin aktif öznesi haline gelmesiyle durdurabiliriz. ●●

ğa yaslanan bu komisyonun belirlediği asgari ücret, uzun süredir reel değerini yitiriyordu ve işçiyi açlığa mahkûm ediyordu. İlginç olan, sendika bürokrasisinin yıllardır süren bu duruma ancak geçen yılın sonunda göstermelik de olsa tepki verebilmiş olmasıdır. Üstelik Hak-İş'in hükümetle sıkı ilişkileri olduğu da bilinen bir gerçek. Ama bunun sebebini de hatırlayalım; 2024 yı-

yegâne yolunu göstermişti: sokağa inmek, işi durdurmak ve şalteri indirmek.

Orta Vadeli Program: Sermayenin saldırı programı

Yeni OVP, emekçilerin bir diğer önemli gündem maddesi. Yukarıda bahsi geçen asgari ücretin belirlenmesi hükümetin bu programı ile sıkı bağlantılıdır elbette. Yeni hedeflerden önce emekçiler açısından

gi oranları ürkütücü boyutlarda. OVP'nin hedeflerinin "başarı" durumu işçi sınıfı açısından işte böyledir. Hedeflerin kim için olduğuna gelince; genel olarak hedefler sermaye lehine kurgulanmış ve tasarlanmış durumda. Bu süreç, ne yazık ki önümüzdeki yıl da aynı şekilde süreceğe benzemektedir. Hükümetin planları, atıl sendikal önderlikler ve OVP'nin belirlediği çerçeve derken, iş-

Asgari ücret, sömürünün ölçüsüdür

OKTAY BENOL

1. sayfadaki devam

Ekim 2025 ayında toplanan hazırlık komisyonunda Türk-İş bu kararında bir değişiklik olmadığını tekrarladı. Komisyonda işçi kesimini temsil eden iki sendikadan biri olan Hak-İş de Türk-İş gibi komisyona katılmayacağını ilan etti. Bu durumda Aralık 2025 ayında toplanacak komisyon işveren ve hükümet temsilcilerinden ibaret olacak.

Komisyonun mevcut tabloda işçi tarafı olmaksızın toplanmasının pratikte hiçbir anlamı yok. Zaten asgari ücret kararı işveren ve iktidar tarafından ortaklaşa veriliyordu. İşçi tarafı adına komisyonda bulunan sendikalar göstermelik iki laf edip zımnen kararı onaylıyor ve müsamerenin dekoru olarak görevlerini ifa ediyordu. Şimdi sendikalar komisyonda yer almayacaklarını söyleyerek, belirlenecek olası düşük asgari ücretin vebalini işverene ve iktidara bırakmayı

umuyor. Karar doğru ama eksik. Sendikalar tutumlarını komisyona katılmama kararıyla sınırlayamaz. Bu, pasif şekilde ilan edilecek olası asgari ücreti kabul etme, sineye çekme sonucunu doğuracaktır.

Asgari ücret zammı için konuşulan oran yüzde 25 düzeylerinde. Bu oran gerçekleşirse 2026 yılı için asgari ücret 27 bin 600 lira civarında olacak. Eylül 2025 ayı açlık sınırının dahi 28 bin lira olduğunu hatırlayalım. Bu durumda üç ay sonra alınacak ve 2026 yılı

sonuna kadar geçerli olacak asgari ücret geçen ayın açlık sınırını dahi geçemeyecek. Bu, korkunç bir sömürü ve yoksullaşmadır. Bu tabloda çok açık ki sendikalar üretimden gelen güçlerini kullanmalıdır. Açlık sınırının dahi altında kalacak bir asgari ücret kabul edilmemelidir. Asgari ücrette dört kişilik bir aile için geçerli olan yoksulluk sınırı hedef olmalıdır.

Tabii ki hayat pahalılığının alıp başını gittiği günümüz koşullarında sorun, oran ne

olursa olsun tek bir zam ile çözülemez. Başta asgari ücret olmak üzere tüm ücretler gerçek enflasyon oranında üç ayda bir otomatik olarak artmalıdır. Kriz bahanesiyle işten çıkarılmalar yasaklanmalıdır. Temel gıda ve hizmetler başta olmak üzere hayat pahalılığına sebep olan fiyat artışları kontrol altına alınmalıdır. Kaynaklar bizzat yaratıcıları olan emekçiler için kullanılmalıdır. ●●

MESS'in sefalet teklifi ve sendikaların talepleri

MERVE ŞANLIDAĞ

Metal sektöründe Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) ile yapılan 2025-2027 Grup Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri sürerken, 2026 asgari ücret görüşmeleri için de geri sayım başladı. Yaklaşan asgari ücret görüşmeleri öncesinde, metal işkolundaki gelişmelerin tüm emekçiler için bir anlamı var. Çünkü asgari ücrete ara zammı kaybetmişken ve belediyelerde, kamuda ve memur TİS'te yenilgi almışken metalde elde edilebilecek bir kazanım tüm işçi sınıfının hanesine yazılacak. Birbirleriyle ilişkili bu süreçler yaşanırken Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan'ın Türk-İş ve Hak-İş'in Asgari Ücret Tespit Komisyonu'na katılmama açıklaması üzerine "karşımıza somut bir şeyle gelmiyorlar" diyerek topu sendikalara atması ve otomotiv sektörü devlerinden Ford Otosan'ın iş güvenliği tedbirlerini tasarruf kalemi olarak görmesi, iktidar ve patron cephesinin görüşmelerdeki tutumunun ne olacağını başlı başına ortaya koyuyor.

MESS grup toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin ilki 13 Ekim'de yapıldı, ikinci görüşme ise 31 Ekim için planlandı. İlk görüşmede 15 idari maddenin sendikanın teklif ettiği haliyle kabul edildiğini açıklayan **Türk Metal Sendikası**'nın ilk 6 ay için ortalama yüzde 38,97 zam talebinde bulunduğu tas-

lağı şu şekilde: 31 Ağustos 2025 tarihindeki saat ücretlerine yüzde 20 oranında zam; bu zammın ardından, tüm üyelerin saat ücretlerine seyyanen 35 lira ek zam. İkinci 6 ay için 6 aylık enflasyon oranında zam; üçüncü 6 ay için 6 aylık enflasyon oranına +3 puan ek iyileştirme zammı; dördüncü ve son 6 ay için ise enflasyon oranında zam. Ayrıca sosyal yardımlara yıllık yüzde 65, Kurban Bayramı yardımına ise yıllık yüzde 80 oranında zam; Tamamlayıcı Sağlık Sigortası'nın üyelerin eşlerini de kapsaması; ulusal ve dini bayramlar ile arife günlerinde çalışan üyelerin ücretlerinin yüzde 200 zamlı ödenmesi ve gece çalışma tazminatının yüzde 20'ye çıkarılması da teklif taslağında yer alıyor.

Özçelik-İş Sendikası sözleşmenin ilk 6 ayı için 40 TL seyyanen zam, bu artışın ardından aynı dönem için ayrıca yüzde 20 oranında ücret zammı ve sosyal hak ödemelerinde yüzde 75 ile yüzde 105 arasında artış talep etti.

Birleşik Metal-İş Sendikası'nın, kadın işçilerin ihtiyaç ve taleplerini de içeren 16 maddelik talepler listesi şu şekilde:

1. Ücretlerde ilk 6 ay için %58,5 oranında zam
2. İlk yıl için sosyal yardımlarda %150-190 oranında artış
3. Gelir vergisinin %15'i aşan kısmının işveren tarafından karşılanması

4. Yıllık izinlerde 2'şer gün artış
5. Şiddet ve tacize karşı ILO 190'ı temel alan işyeri politikaları oluşturulması
6. Ev içi şiddete maruz kalan işçiye en az 5 gün ücretli izin verilmesi, işçi aleyhine işlem yapılmaması
7. Eşi doğum yapan erkek işçilere babalık iznine ek olarak 15 iş günü ücretli izin; ayrıca işçilere yılda 4 gün ebeveyn izni hakkı tanınması
8. MESS'in sanayi bölgelerinde kreş açılması için yerel yönetimler ve kamu kurumları nezdinde çalışma başlatması
9. MESEM sömürüsünün son bulması, 16 yaşından küçük hiçbir çocuğun staj adı altında çalıştırılmaması
10. İşyerlerinde yılda en az 1 kez sendikanın görevlendirdiği uzmanlar tarafından İSG denetimi yapılması
11. Raporlu işçiye SGK'nın ödemediği ilk 2 günün ücretini işverenin ödemesi. İşyeri hekimince verilen istirahat nedeniyle ücret kesintisi yapılmaması
12. Hafta tatilinin pazar günü olarak sabitlenmesi
13. Fazla mesai ücretlerinin artırılması. Bayramda çalışan üyenin ücretine %200 zam, ayrıca gece çalışmasının zorluğu nedeniyle %20 gece zammı

14. Promosyon ödemelerinin işçilere eşit tutarda ödenmesi
15. Tamamlayıcı sağlık sigortasının eş ve çocukları kapsaması
16. Günde 2 defa 15'er dakikalık ücretli çay molası

Türk-İş'in verilerine göre eylül ayı aylık sınırı 27,970 TL, yoksulluk sınırı ise 91 bin 109 TL olmuşken, teklif edilen rakamlar insanca bir yaşama ne kadar yetecek? Ekonomik krizin faturasını yalnızca emekçilere ödeten iktidarın ve işçi düşmanı politikaları seve seve uygulayan patronların tarafı MESS'in karnesini de, sendika bürokrasilerinin tutumunu da önceki grup TİS'lerden biliyoruz. Metal işkolundaki işçilerin büyük çoğunluğunun örgütlü olduğu Türk Metal'in güncel taslağındaki zam oranı, TÜİK'in açıkladığı tartışmalı enflasyon oranına bile zar zor yetiştiriyor. İktidarı destekleyen Özçelik-İş'in taslağı Türk Metal'in de gerisinde.

MESS'in ise işçilere sunduğu tek bir teklif var: sefalet. Bunun karşısında işçilerin sendika ayrımı gözetmeksizin taleplerde birleşmesi elzem. Öte yandan iktidar ve patronlar birlikte hareket ederken işçi sınıfı çok parçalı. Bu noktada en ileri taslak olarak karşımızda duran Birleşik Metal-İş'in taleplerine kulak verip başlatacağı mücadelelere destek olmak ayrıca önem taşıyor. ●●

Grev ve direnişlerden kısa kısa

CAN DENERİ

Türkiye'de devam etmekte olan grev ve işçi direnişlerine baktığımızda bu eylemlere işçilerin sendikalı, güvenceli çalışma isteğinin ve insanca yaşamaya yetecek bir ücret talebinin damga vurduğunu görebiliyoruz.

Petrol-İş Sendikası'na üye işçilerin örgütlediği üç grev sürüyor. İzmir'deki **TPI Kompozit**'te 2 binden fazla işçi, insanca yaşamaya yetecek bir ücret talebiyle 5 aydır grevdeydi. İşçiler şimdi de ABD merkezli şirketin iflas göstererek kendilerini işten çıkarmasına karşı mücadele ediyor. Aynı şehirdeki **Temel Conta**'da, 10 Aralık 2024'te sendikalı, toplu sözleşmeli bir çalışma yaşamı için başlatılan grev kararlılıkla sürdürülüyor. Kocaeli'de kurulu olan **Gübretaş**'ta yönetimin sefalet zammı teklifine karşı yaklaşık 4 aydır devam eden grevin etkileri piyasada açıkça görülmesine karşın firma, göstermelik artışlarla ilk teklifini yinelemeyi sürdürüyor.

İzmir Gaziemir'deki **Digel Tekstil**'de çalışan işçiler 17 Ocak tarihinden bu yana direnişte. Mobbing ve taciz koşullarında çalışmaya karşı **Teksif**'e üye olan ve işten atma saldırısıyla karşılaşan işçiler, güvenceli koşullarda işlerine dönmek istiyor.

Aynı sendikaya üye olan işçilerin Ankara Sincan'daki **Tapeten Mensucat**'ta TİS anlaşmazlığı sebebiyle 4 Eylül'de başlattığı grev de devam ediyor.

Sakarya Hendek'te bulunan **SAG Hidrolik**'te **Birleşik Metal-İş Sendikası**'na üye oldukları için işten atılan işçiler direnişlerini yaklaşık 3 aydır sürdürüyor. Çoğunluğu kadın olan işçiler, sendikal hakları tanınana ve insanca bir ücret elde edene

kadar mücadeleyi sürdüreceklerini bildiriyor. Gebze OSB'deki **Smart Solar**'da çalışan

225 işçi, patronun yüzde 6'lık gülünç zam teklifine karşı 22 Ekim'de; Balıkesir Gönen'deki **Gesbey Rüzgâr Türbini** Fabrikası işçileri ise 24 Ekim'de greve çıktı. Bu iki fabrikada da **Birleşik Metal-İş** örgütlü.

Amasya **GM Teknik Cam**'da **Kristal-İş** üyesi işçiler talep ettikleri ücret artışının kabul edilmemesi sebebiyle 17 Temmuz'dan beri grevde.

MNG Kargo'da **TÜMTİS**'e üye olan işçiler, firmanın **DHL eCommerce** tarafından satın alınmasının ardından mobbing ve tehdit ile bu sendikadan istifa etmeye zorlandı. İstifa etmeyenler işten atma saldırısıyla karşılaştı. Bunun üzerine sendika, DHL depoları önünde açıklamalar gerçekleştirerek, sendikası olmayan işçilerin de örgütlenmesi için çağrı yaparken, firmayı da sendika düşmanlığına son vermesi konusunda uyardı.

Van Büyükşehir Belediyesi'nde çalışan **Genel-İş** üyesi 223 işçi, kayyum tarafından işten çıkarılmaları sebebiyle işlerine dönme talebiyle yaklaşık 4 aydır mücadeleye ediyor.

Tokat'ta **Şık Makas** işçileri maaşlarının ödenmemesi, zorlayıcı çalışma koşulları ve mevcut sendikanın haklarını savunmaması sebebiyle **Birtek-Sen** ile iş bırakarak direnişe başladı. Hem devlet hem patron baskısı ile engellenmek istenen bu mücadelenin yaratacağı sonuçları zaman gösterecek.

Tüm işyerlerinde güvenceli, sendikalı, insanca çalışma koşullarının oluşturulması için mevcut direniş ve grevlerin desteklenmesi ve dayanışma göstermenin ötesine geçilerek, işçilerin ve sendikaların öncülüğünde, bu dağınık mücadeleleri birleştirmeye dönük adımlar atılması gerek. ●●

Yerel yönetimlerde taşeronlaşma biçimi olarak belediye şirketleri ve örgütlenme

DERYA KARAELE

2018 öncesinde kamuda taşeron çalışma, tamamen kamu kaynaklarının sermayeye aktarılması için sürdürülen bir yöntemdi. Taşeronlar, kendi bünyelerinde çalışıyor gösterdikleri işçilerin maaşlarını ödemek için kamu kuruluşlarından komisyon alıyorlardı. 2018 öncesinde sendikal örgütlenme girişimlerimizin önündeki temel engel yetki sorunu yaşanmasıydı. Yani sendikaya üye olabiliyor, toplu sözleşme yapamıyorduk.

2018'deki KHK ile taşeronluk, belediye şirketleri aracılığı ile yerel yönetimlerde biçim değiştirdi. Taşeron şirketlerde çalışıyor gösterilen işçiler, her belediyenin kendi bünyesindeki şirketlere devredildik. Yukarıda bahsettiğim pay alma şöyle işliyor artık: Belediye, kurmuş olduğu veya halihazırda var olan şirkete komisyon/hizmet bedeli ödüyor. AKP, belediyelerde özellikle taşeronluğu bu şekilde sürdürmeye devam ediyor. Bunun işçi sınıfını bölmek, oluş-

turduğu ara kadro ile taşeronu kaldırdığını iddia ederek siyasi rant elde etmek ve belediyeler üzerinden dönen ekonominin bürokratik engellere takılmadan sürdürülmesini merkezleştirerek devam ettirmek gibi sonuçları, ayrı bir yazıda incelenebilir. Bahsi geçen hizmet bedeli "Ne için var?" diye düşünürsek, burada ciddi siyasi ve ekonomik rant söz konusu. Başta CHP olmak üzere, belediyeleri yöneten tüm siyasi partilerin buraya bir itirazı yok gibi.

Fakat 2018'deki KHK, taşeronluğu devam ettirse de, bir yandan da belediyelerdeki sendikal yetki problemini ortadan kaldırarak toplu sözleşmeleri ve elbette kazanımları getirmiş oldu. Farklı mesleklerden olmakla birlikte büyük çoğunluğumuz genel işler kolunda görünüyoruz ve artık belediyelere ait tek bir firmada çalışıyoruz. Özellikle büyükşehir belediyeleri olmakla birlikte, bazı belediyelerde hâlâ birden fazla şirket ve yetki sorunları sürüyor. Sendikalaşma ile birlikte haftalık 40 saatlik çalışma, hafta tatili,

mesai, gece çalışma farkı, ikramiye vb. (bu haklar 2018 öncesinde ya yoktu ya da yok denecek kadar düşük rakamlara tekabül ediyordu) ücretleri doğrudan etkileyen kazanımların yanı sıra Kadıköy özelinde ücretsiz kreş hakkı, regl izni, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması gibi politik kazanımlar da oldu.

2018'den bugüne gelinen süreçte bu kazanımların artarak belirli bir noktaya geldiğini söyleyebiliriz. Kadıköy Belediyesi'nde genel işler kolunda çalışan işçiler olarak Genel-İş'te örgütlüyüz. Buraya kadar baktığımızda, Genel-İş'in ücretler konusunda belediyelerde çalışan işçileri belirli bir noktaya taşıdığını, asgari ücrete mahkûm etmeme noktasında kısmi başarısının olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, tabloya işçiler arasından baktığımızda huzursuzluk, sendikaya güvensizlik gibi örgütlenmenin politik anlamda gelişmesini tıkayan unsurlarla neden karşılaşıyoruz? Burayı biraz açmamız gerekiyor, başka bir yazıda. ●●

Vardiya

CEMRE SAVA

cemre.sava@gazetenisan.net

Yeni sorularla düşünmek

"İyi, doğru şeyler söylüyorsunuz," dedi geçenlerde sohbet ederken genç bir emekçi dostumuz. "... ama hep olumsuzluklar. Bunları zaten yaşıyoruz, bir de üzerine okumak, konuşmak bazen fazla geliyor." Bu cümleyi duyduğumda içimden önce tahmin edebileceğiniz bazı açıklamalar geçti. Ancak sonra bir anlığına durdum ve söylediyini, bunun altındaki hissi yeniden duymaya çalıştım: "Bunları zaten yaşıyoruz..."

Uzun süredir kötüleşen ekonomik ve politik koşullar altında, hep aynı tabloya bakıyor ve benzer sonuçlara varıyoruz. Yoksullaştırma politikaları, örgütlü emeğe yönelik saldırılar, toplumsal muhalefetin kuşatılması, demokratik hakların engellenmesi... Bunlar bizim hayatlarımızın ortasında duruyorlar.

Tam da bu noktada "... bir de üzerine okumak, konuşmak fazla geliyor" ifadesi, bir bıkkınlığın ötesinde başka bir tepkiyi içeriyor, bizi başka bir yere yönlendirmek istiyor olabilir mi? Bu hissiyatı bir sonuç ama aynı zamanda bazı soruların başlangıç noktası olarak almak mümkün mü? "Neden hep aynı sonuçları yaşıyoruz, neden değiştiremiyoruz?"

AKP iktidarının, Tek Adam rejiminin adil ve özgür yaşam hakkımıza dönük saldırılarını teşhir ediyoruz etmesine ama yetmiyor. Mücadele etmiyoruz diyemeyiz; birçok alanda birçok mücadele de veriliyor. Zira yaşamımızdaki her alan iktidar eliyle bizler için yeni bir mücadele alanına dönüşmüş durumda. Ancak tekil ve yalıtık kalmaları, son dönemde yaşanan mücadelelerin en temel sorunu.

Bunu derken, sadece bir koordinasyon meselesini kast etmiyoruz. En büyük sorun politik olarak tekil ve yalıtık kalmaları. Mesela bugün birçok sektörde işçiler benzer sorunlar üzerinden mücadele ediyor ama bu mücadeleleri bir araya getirecek ortak zemini bulamıyor. Veya iktidarın demokratik hakların gaspı yönünde attığı adımların işçi, öğrenci, kadın ve Kürt mücadelesindeki izdüşümleri aynı somut sorunu işaret etmesine rağmen, bu mücadeleler acil talepler etrafında işçi sınıfının öncülüğünde bir eylem birliğine dönüşemiyor. Tüm bunlar, sendikal bürokrasilerin ve sınıfın çıkarlarını öncelleyen politik tutumların sonucu.

Geri dönüp baktığımızda yakın zamanlı en önemli deneyimin 2018 sonlarında bir araya gelen "Krizle Karşı Emeğin Hakları İçin Omuz Omuza" platformu olduğunu söyleyebiliriz. Birçok eksikliğine rağmen DİSK, KESK, TMMOB, TTB öncülüğünde ve birçok sosyalist kurumun dahli ile gerçekleşen bu eylem birliğinin bile oldukça gerisindeyiz bugün. Ve bunun sebebi yetersizliklerden öte tercihlerde saklı. İşçi sınıfının örgütlü güçlerini bir araya getirerek bir mevzi alma çabası bugün de en az dün kadar gerekli. Önümüzde asgari ücret görüşmeleri, metalde ve çeşitli sektörlerde süren TİS süreçleri, birçok işyerinde halihazırda süren işçi eylemleri var. Belki de artık konuşmaya buradan başlamak gerekiyor. Ne yapıyoruz, neyi yapmadık, şimdi neyi farklı yapmalıyız? (Bir sonraki yazıda devam edecek.) ●●

2024 işçi sınıfı eylemleri bize ne anlatıyor?

ALP KOZAN

Emek Çalışmaları Topluluğu (EÇT), her yıl yayımladığı "İşçi Sınıfı Eylemleri Raporu" serisinin 2024 yılı nüshasını kamuoyuna sundu. Sayısal verilerin incelenmesi yoluyla Türkiye'de işçi sınıfı mücadelesinin geçen seneki resmini çizen bu rapor, önümüzdeki senelerdeki mücadele olanaklarına da ışık tutuyor.

Eylemlerde ve katılımcı sayısında artış
Raporda, 2024 yılı içerisinde toplam 1.000 farklı eylem vakasının kapsadığı 1.703 tekil eylem tespit ediliyor, ki bu da Türkiye işçi sınıfının her gün ortalama 4,6 eylem gerçekleştirdiği anlamına geliyor (raporda tek bir mesele üzerine gerçekleştirilen birden çok eylem tek bir vaka olarak kaydedilmekte). Bu eylem vakalarının 588 adedi (482 farklı işyerini kapsayan) işyeri temelli sorunlardan kaynaklanırken 366 adedi politik talepli vakaları veya hukuki düzenlemeleri, kalani ise dayanışma eylemlerini kapsıyor.

Bu yüksek eylem vakası sayısı 2023 yılına kıyasla bir artışa işaret ettiği gibi son 10 yılın en yüksek eylemlilik dalgasının da gerçekleştiğini gösteriyor.

Benzer bir durum eylemlerdeki katılımcı sayısında da mevcut. Neredeyse 100 bin kişilik bir artışla 2024 yılında toplam eylemci sayısı yaklaşık 333.125'i bulmakta. Bu artışta aslan payının Türk-İş'in pek çok ilde örgütlediği ve Ankara'da zirve noktasını bulan "Zordayız, Geçinemiyoruz" miting serisinde olduğu göz önünde bulundurulduğunda; 2024 yılının işçi sınıfının taleplerini örgütlü ve kitlesel bir şekilde sokağa taşıdığı bir yıl olduğu söylenebilir.

Eylemlerin sebepleri ve sonuçları

Raporda, geçen senelerde olduğu gibi işçi eylemlerinin önemli bir çoğunluğunun mevcut hakları savunmaktan ziyade işçilerin haklarını geliştirmeye yönelik olduğu belirtilmekte. Bu bağlamda, eylem sebeplerinin başını toplu iş sözleşmesi yoluyla ücret ve sosyal hak geliştirme serisinin çekmesi sürpriz değil. Geçen senelerden farklı olan ise işten atma, (TİS ihlalleri dahil olmak üzere) isteyken ücret gaspı ve (TİS süreçleri hariç) düşük ücrete karşı mücadelenin toplam eylem vakalarının yüzde 48'ini oluşturacak şekilde artış göstermesi. Bu durum, özellikle pandemi sonrası patronların ve rejimin ekonomik krizi emekçilere fatura etme amaçlı emekçilere karşı artarak gerçek-

leşen saldırılarının işçi sınıfı tarafından kanıksanmadığını, işçilerin bu saldırılara mücadele ile cevap verdiklerini gösteriyor.

Öne çıkan eylemler ve geleceğe dair olanaklar

Raporun son kısmı ise 2024 yılında öne çıkan eylemlerin yakından incelenmesine ayrılıyor. Bu eylemlerden şüphesiz en dikkat çeken ise Türk-İş'in "Zordayız, Geçinemiyoruz" mitingleri. Raporda da belirtildiği üzere bu mitingler her ne kadar başta "Vergide adalet" olmak üzere işçilerin taleplerinin gerçekleşmesiyle sonuçlanmasa da işçilerin taban basınçları sonucunda en bürokratik sendikaların bile nasıl hareket ettirebildiğini göstermesi ve miting sürecinin başında üç konfederasyonun ortak bildirisiyle beraber (her ne kadar gerçekleşmese de) konfederasyon farkı gözetmeksizin yürütülecek ortak bir mücadele olanağını gün yüzüne çıkarması bakımından anlam taşıyor. ●●

TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk ile söyleşi

“Sınıfa dönük saldırıları durdurmanın yolu birleşik mücadeledir”

NİSAN SÖYLEŞİ

Tüm Taşıma İşçileri Sendikası (TÜM-TİS) Genel Başkanı Kenan Öztürk ile DHL eCommerce’te sürdürdükleri sendikal mücadele sürecini ve Türkiye’de sınıf hareketinin önündeki mücadele gündemlerini konuştuğumuz söyleşiyi *Gazete Nisan* okurlarıyla paylaşıyoruz.

Öncelikle DHL eCommerce’te sürdürdüğünüz sendikal mücadele ile başlamak isteriz. 15 Ekim’de aktarma merkezi önünde gerçekleştirdiğiniz açıklamada DHL yönetiminin sendika üyesi işçilere dönük sistematik baskılar yaptığını dile getirdiniz. Daha önce de DHL’e bağlı farklı işyerlerinde örgütlenme süreciniz olmuştu, hatta sendikalaşma sağlanmıştı. Şu an DHL eCommerce’te yaşanan bu sendika düşmanı tutumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

DHL çokuluslu, uluslararası bir şirket. Çok sayıda ülkede faaliyet gösteriyor ve Avrupa’nın büyük bölümünde sendikalı ve örgütlü çalışanları var. Ama bizim gibi ülkelerde, Latin Amerika’da ve başka yerlerde sendika düşmanlığı yapmaktan geri durmuyor; sendikal örgütlenmeyi engellemek için elinden gelen her türlü çabayı gösteriyor.

Aslında DHL’i yeni tanımıyoruz. Sizin de değindiğiniz gibi daha önce DHL Lojistik’te uzun süreli bir mücadele yürüttük. Çok sayıda işçi çıkarıldı; kapısında 486 gün çadır kurarak direniş yaptık. Üst örgütümüz olan federasyonumuz Uluslararası Taşımacılık İşçileri Federasyonu (ITF) ve Avrupa Taşımacılık İşçileri Federasyonu (ETF) ile birlikte uzun süreli bir kampanya sürdürdük. O dönemde DHL’in yaklaşımı şuydu: “Asla bu sendikayla masaya oturmayacağız.” Hatta o dönem Hak-İş’e bağlı bir sendika kurdurup finanse ederek, masraflarını karşılayarak, biz kapıda direniş yaparken o sendikaya içeride toplantı yaptırıldılar. “Biz TÜMTİS’i istemiyoruz; bu sendikayı istiyoruz” diyerek işçiyi baskıyla o sendikaya yöneltmeye çalıştılar. Fakat burada sürdürülen mücadele ve uluslararası kampanya sayesinde çok sayıda ülkedeki kardeş sendikalarımızdan destek aldık. Sonunda, 486 gün sonra masaya oturduk ve DHL’le toplu sözleşmeyi imzaladık. Yaklaşık 800 işçiyi taşerondan kadroya aldırдық; çünkü şirketin çok büyük bir bölümü taşeron işçi çalıştırıyordu.

• Protokol ve çerçeve anlaşmasına rağmen DHL, bu kez DHL eCommerce’te sendikal mücadeleyi engellemeye çalışıyor •

Daha sonra DHL’in ikinci şirketi olan DHL Express’te örgütlendik. Orada da aynı agresif tutumla karşılaştık. 500 gün aşkın süre, işten çıkarılan arkadaşlarımızla birlikte kapı önünde mücadele sürdürdük ve DHL masaya oturup örgütlenmeyi kabul etmek zorunda kaldı.

Şimdi DHL’in üçüncü şirketiyle karşı karşıyayız ve yine aynı yöntem dene-

niyor. Oysa o mücadelelerin bir sonucu olarak ITF ile bir çerçeve anlaşması imzalanmıştı: DHL, dünyanın her yerinde sendika hakkına ve örgütlenme hakkına saygı göstereceğini taahhüt etmişti. Bütün bu protokol ve çerçeve anlaşmasına rağmen DHL, bu kez DHL eCommerce’te aynı yöntemleri deneyerek sendikal mücadeleyi engellemeye çalışıyor.

Engellemek adına ne gibi yöntemlere başvuruluyor?

Sendikamız yaklaşık bir buçuk yıldır burada yoğun bir örgütlenme çalışması yürütüyor. Burası daha önce bir Türk firmasıydı; o dönemde de işçi üzerinde baskı vardı. DHL satın aldıktan sonra da baskı yoğun şekilde devam ediyor. Ne yapıyorlar? İstanbul’daki sendika üyelerini bir uçtan öbür uca aktarım yer değişikliğiyle tehdit ediyorlar: “Seni şu aktarmadan alıp buraya gönderiyorum; gitmeyi kabul ediyor musun, yoksa tazminatı alıp ayrılmak mı istiyorsun?” Bunu da ahlaksızca, Türkiye’deki ekonomik kaos ve krizi, işçilerin yoksulluğunu ve özellikle borç yükünü kullanarak yapıyorlar. Üstelik kıdem/ihbar tazminatını da tam hesaplamadan eksik veriyorlar; hukukçularımız bunları tek tek çıkarıyor.

Taşıma sektörü, kayıtdışı çalışmanın yoğun olduğu bir alan. Son dönemde sektörde en işçi düşmanı uygulama olan “esnaf kurye” modelini de yayıyorlar. Esnaf kurye; kuralı, esnek, güvencesiz çalıştırma biçimi: sigorta hakkı yok, kıdem tazminatı yok, sendika hakkı yok; parça başı ödeme. Sendikal örgütlenmeyi baypas eden bu modeli hızla yaygınlaştırmaya çalışıyorlar. Bir bölümü de “ya esnaf kurye ol, ya işten çık” diye dayatıyorlar. Kamuoyuna “işinin patronu ol, kendi hesabına çalış” diye reklamlar veriliyor; Yemeksepeti, Trendyol Express gibi örnekler üzerinden aynı söylem öne sürülüyor. Bunun Türkçesi şu: sendikal örgütlenmeden kaçmak; güvenli, sigortalı 8 saat çalışmayı ortadan kaldırmak; tam bir kölelik uygulaması. DHL de, DHL eCommerce’e sendika girmeden önce mümkün olduğunca çok işçiyi güvencesiz ve örgütsüz hale getirmek için aynı şeyleri taklit ediyor.

TÜMTİS olarak siz de bir yandan mücadeleyi sürdürürken bir yandan bu süreci teşhir etmeye çalışıyorsunuz.

Evet, süreci aktarmak adına geçtiğimiz günlerde Kemerburgaz Transfer Merkezi önünde bir basın açıklaması yaptık. Önümüzdeki hafta İzmir Transfer Merkezi önünde İzmir şubemiz kitlesel bir

basın açıklaması yapacak. Saldırı devam ederse işyeri önlerinde direniş başlatmaya, çadır kurmaya dönük hazırlıklarımız var. Ayrıca önümüzdeki günlerde ülkemizdeki kardeş sendikalar ve uluslararası federasyonlarımız ITF, ETF ile birlikte kampanyayı uluslararası boyuta taşıyacak, DHL’in işçi ve sendika düşmanlığını her yerde teşhir edeceğiz

• Sermayenin yerlisi yabancıyı yoktur; tek amaçları daha ucuza işçi çalıştırıp daha fazla kâr etmek ve mümkün olduğunca kuralı, güvencesiz şekilde daha az işçiye daha fazla iş yaptırmaktır •

Doğrudan sürdürülen sistematik baskıların yanı sıra işçilerin sendikaya karşı tutumunu etkileyen ne tip argümanlarla karşılaşıyorsunuz

D H L eCommerce’te “yabancı şirket geldi; A l m a n firması; haklarınıza saygı duyacak; maaşlarınız, koşullarınız m ü k e m m e l olacak; gidip bir de sendikaya aidat vermeyin” propagandası yürütülüyor. Bu, içerideki bazı işçi düşmanı yöneticiler tarafından hâlâ yoğun şekilde dillendiriliyor. Bireysel değil; DHL politikası olarak görüyoruz. İşçilerde “örgütlenmeyelim, Alman firması zaten haklarımızı verir” düşüncesi oluşsun istiyorlar.

Biz de arkadaşlara sürekli anlatıyoruz: Sermayenin yerlisi yabancıyı yoktur; tek amaçları daha ucuza işçi çalıştırıp daha fazla kâr etmek ve mümkün olduğunca kuralı, güvencesiz şekilde daha az işçiye daha fazla iş yaptırmaktır. İşçiler de yaşayarak görüyor: Radikal bir değişiklik olmuyor; hâlâ mesailer çalışıyor; fazla mesailer eksik ödeniyor; baskı devam ediyor; iş güvencesi yok. Bir amir “yarın gelme” dediğinde işçinin çalışması iki dudağın arasında. Oysa sendikalı yerlerde böyle değil; disiplin kurulu kararı olmadan hiçbir işçi işten çıkarılamaz. Yavaş yavaş işçiler DHL’in geçmiş “MNG döneminden” (önceki şirket döneminden) bir farkı olmadığını görüyor.

Daha genel bir soruya geçsek: Son dönemde güvencesizlik, düşük ücret politikası, vergide adaletsizlik gibi sorunlar en yoğun haliyle yaşanıyor. Bir yandan da asgari ücret görüşmeleri geliyor. Buna karşı konfederasyonların sahadaki tepkisi ise oldukça sınırlı. Sizce bu süreçte nasıl bir mücadele hattı örülmeli?

Türkiye’de yaşanan ekonomik kriz ve kaos; uygulanan yeni ekonomik prog-

ram, faturayı yoksulların sırtına yıkma politikasıdır. Vergide korkunç adaletsizlik sürüyor. İşçiler 5. aydan itibaren vergi dilimine giriyor; yıl sonuna doğru maaşın üçte biri vergiye gidiyor. Milyarlar kazananlara defalarca vergi affı çıkarken işçilere gelince vergi dilimleri güncellenmiyor. Türk-İş’in Ankara’daki mitingi kısa hazırlığa rağmen yüz binleri topladı; duyarlılık ortadaydı. Ama iktidar tutumunu değiştirmede.

Orta vadeli programda da emekçiyi koruyan somut bir şey yok. Asgari ücrette, memura, emekliye yapılan artışlar enflasyonun altında bırakıldı. TÜİK’in açıkladığı yüzde 33’lük enflasyon rakamının gerçeğe ilgisi yok; talimatla açıklanan bu rakamlar üzerinden TİS masasına oturuyor ve milyonların hakkı gasp ediliyor. Şimdi asgari ücrette de “Gerçekleşen enflasyona mı, hedef enflasyona mı bakacağız?” tartışması var. Bu, emekçilere açık bir meydan okumadır.

Çözüm; ortak mücadeleyi yükseltmekten geçiyor. Tek bir sendikanın ya da tek bir konfederasyonun altından kalkılabileceği bir dönem değil. Türk-İş, Hak-İş, DİSK ve diğer emek örgütleri, asgari mütareke talepleri belirleyerek omuz omuza bir mücadele hattı kurmalı. Sadece durum tespiti yapmak, günübirlik basın açıklamaları ve lokal eylemler yetmez. İktidar, sermayenin çıkarları doğrultusunda belirlediği ekonomik politikayı tavizsiz sürdürüyor. Bunu durdurmanın yolu güçlü, birleşik bir mücadeledir. Ortak hatla, güçlü bir direnişle bu gidişatı tersine çevirebiliriz.

• Çözüm ortak mücadeleyi yükseltmekten geçiyor. Tek bir sendikanın ya da tek bir konfederasyonun altından kalkılabileceği bir dönem değil •

Bir sendika genel başkanı olarak birleşik mücadele ihtiyacına yaptığınız vurgunun oldukça önemli olduğunu düşünüyoruz. Umuyoruz buna ilişkin somut adımlar da en kısa sürede atılabilir. Söleşimizi sonlandırırken, DHL eCommerce mücadelesi adına kamuoyuna çağrınız nedir?

Mücadelemiz devam edecek. Çokuluslu bir şirket, dünyanın birçok yerinde sendikalı olmasına rağmen Türkiye’deki işçi düşmanı yasalardan ve örgütlenme önündeki engellerden cesaret alıyor. Dünya ölçeğinde benzeri olmayan baraj sistemi (yüzde 40+1) gibi engeller yetkiyi zorlaştırıyor; işten çıkarılanlar çoğunluk hesabına dahil edilmiyor; başvurduğunuz anda fiilen çalışanlar sayılıyor. Bu antidemokratik iklimden güç alarak pervasızca sendikal örgütlenmeyi engellemeye çalışıyorlar. Sendikamız, buna karşı ülkede mücadeleyi büyütecek; çok sayıda ülkedeki kardeş sendikalarla bağlantı içinde uluslararası kampanya yürütecek. Türkiye’deki tüm duyarlı emek örgütlerini ve kesimleri DHL eCommerce işçileriyle dayanışmaya çağırıyorum.

Biz de bu mücadelede yanındayız ve sonuna kadar mücadelenizle dayanışma içinde olacağız. ●●

Bir bağımlılık hikâyesi: ithal meşruiyet

Türkiye kapitalizminin içinde bulunduğu çoklu kriz ortamında, egemen sınıfın siyasi temsilcileri, rejimin tıkanmış olan iktisadi ve siyasi damarlarını açmak ve ihtiyaç duydukları meşruiyet zeminini takviye etmek için uluslararası arena da panzehir aramaya devam ediyor. Cumhurbaşkanı'nın BM kapsamında gerçekleştirdiği ABD ziyareti ve peşi sıra ABD'li şirketlerle yapılan uzun vadeli sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) tedariki, nükleer işbirliği ve diğer askeri ve ekonomik anlaşmalar, sadece iktisadi sözleşmeler değil, emperyalizmin küresel kriz ortamında Türkiye'nin orta-uzun vadeli askeri, politik ve diplomatik rolüyle de ilintilidir.

Enerji Bakanlığı'nın anlaşmalar sonrasında yaptığı “kaynak çeşitliliği” gibi kulağa hoş gelen, ancak sınıfsal gerçeği ve bağımlılık ilişkisini gizleyen kılıfının ardına saklanan şey, Türkiye'nin enerji bağımlılığının çeşitlenmesinden ibaret. ABD merkezli enerji devleriyle yapılan uzun soluklu LNG ve nükleer işbirliği mutabakatları, enerji bağımlılığını azaltan bir “kurtuluş” reçetesi değil, küresel emperyalist hiyerarşideki yerimizi tahkim eden yeni bir zincir olarak karşımıza çıkıyor.

ABD 2016 yılında LNG ihracatına başladı. Sadece yedi yıl sonra, 2023 itibarıyla Katar'ı geride bırakarak dünyanın en büyük LNG ihracatçısı oldu. Çin'le olan sanayi yarışında ABD bugün net enerji ihracatçısı konumunda. Fakat kamu kaynaklarını ABD'li devlere aktaran bu anlaşmalar sadece enerjiyle sınırlı değil; özellikle Eskişehir civarında bulunan, askeri teknoloji alanında kullanılan “nadir elementler” rezervleri ABD maden şirketleri eliyle işletilecek. Trump, nadir element rezervleri bulunan tüm ülkelerle bu tip maden anlaşmaları yapıyor. Çünkü ABD'nin Çin'in bu alandaki tekeli kırma ihtiyacı var. Enerji güvencesi masalı, aslında Amerikan hegemonyasının jeopolitik ajandasına tam entegrasyonun bedeli olarak karşımıza çıkıyor.

Eksen mi kayıyor?

Dış politikada Türkiye, uzun bir süre “denge” oyunu oynuyormuş gibi görünse de, atılan son adımlar ülkenin Batı/Amerikan eksenindeki yerini kesinleştirmektedir. NATO'nun güney kanadındaki işlevsel rolü, Avrupa'da bir işgal korkusuyla oluşturulan Rusya karşıtı cephenin aktif bir unsuru olarak yeniden teyit edilmiştir. Rusya ile kurulan ilişkinin bedeli, Batı'dan gelen ekonomik ve siyasi destekle takas edilmektedir. Bu durum, Çin ekseninde bir alternatif arayışının rejim ve devlet içindeki tüm klikler için fiyaskoyla sonuçlandığını göstermez ama rejimin kendisini

ancak ABD'nin kanatları altında güvende hissetmesi ve ona olan bağımlılığı açısından pra-

BAHADIR BEDRİ

tik bir göstergedir. Bu durumun en somut yansımalarından biri de Türkiye'nin enerji koridorları üzerindeki rolüdür. Kuzey Irak'tan (27 Eylül'de yapılan anlaşmayla) ve Bakü'den Ceyhan'a akıtılan petrolün, Türkiye'nin güvencesi ve lojistik desteği ile başta İsrail olmak üzere uluslararası pazarlara açık tutulmasıdır. Enerji Bakanlığı ne kadar inkâr etse de piyasa mekanizması bellidir: Türkiye'nin işlettiği boru hatları ve limanlar, bölgedeki kritik enerji akışının kesintisiz sürmesini, yani emperyalizmin ve onun bölgesel askeri vekili olan Siyonist rejimin enerji güvenliğinin sağlanmasını garanti etmektedir. Bu rol, rejim için sadece ekonomik bir getiri değil, aynı zamanda ABD nezdinde stratejik bir kredibilite kaynağıdır.

Ancak bu anlaşmaların sınıfsal maliyeti, sadece enerjideki eksen pekişmesiyle sınırlı değildir; doğrudan halkın alım gücüne ve ulusal sanayinin geleceğine bir darbe vurmaktadır. Yapılan anlaşmalar iç piyasada hayat pahalılığını derinleştirecek dinamikler taşıyor. Daha pahalı doğalgaz alımı üretim maliyetlerinin de artması demek. Bunun yanında ABD menşeli ürünlere yönelik gümrük vergilerinde indirim ya da muafiyet kararının sonucu ise yüksek faiz oranlarının getirdiği finansman maliyetleriyle boğuşan yerli sanayinin, vergisel avantajlarla donatılmış ABD mallarının rekabetiyle karşıla-

şacak olması sanayide daralma ve yeni işsizlik dalgası yaratılabilir. Bu durum, yerel üretimin, özellikle yüksek teknoloji gerektiren alanlarda, ayakta kalmasını neredeyse imkânsız hale getireceği gibi bu alandaki bağımlılığı da uzun vadede garantileyecektir. Bunun yanında 20 yıl boyunca yaklaşık 70 milyar metre küp sıvılaştırılmış doğalgazın ABD'den tedarik edilmesi, 40 milyar dolarlık 255 adet Boeing alımı ve diğer tahhütler, Türkiye'nin dış borç yükünü daha da artıracaktır. Cari açığın finansmanı ve eski borçların çevrilmesi için duyulan yeni sermaye ihtiyacı, emperyalist merkezlere daha fazla taviz verilmesini gerektirirken, bu kısır döngü, Türkiye ekonomisinin finansal ve ticari bağımlılığını pekiştirmektedir.

Bedeli ne?

Bütün bu manevraların, ülkenin kaynaklarını uluslararası sermayeye peşkeş çekmenin ötesinde, rejim için hayati bir işlevi daha var: “İthal Meşruiyet” arayışı. Otoriterleşme, ekonomik kriz ve iç muhalefetin tazyiki altında, meşruiyet zeminini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya olan rejim, aradığı can simidini uluslararası kabulde bulmaktadır. Büyükelçi Tom Barrack'ın, Başkan Trump'a attığı o ifşa edici “Ona meşruiyet vermeliyiz” sözü bu gerçeği tokat gibi yüzümüze vurmaktadır. Rejimin ihtiyacı olan şey, emperyalist kutuplaşma ve gerilim altında, tüm otoriter pra-

tiklerine rağmen ABD ve AB tarafından kabul edilmiş görünmektir. Bu, rejimin içerideki si-

şmaz; sadece karşılaştığı tüm iktisadi ve politik problemleri daha az maliyetle çözmeye çalışacağını gösterir. Otoriterliğin maliyeti ile emperyalizme olan bağımlılık, Bonapartist rejimlerin küresel ölçekte güçlendiği bu çoklu kriz ortamında iç içe geçmiş durumdadır. Var olmak için daha çok bağlanmak... Kısacası, ithal edilen her bir meşruiyet kırıntısının bedeli, işçilerin sırtına yüklenen yeni bir zam ve yerli üretimin iflas eden çarkları haline gelmektedir.

Nihayetinde, bu ABD ziyareti, Türkiye kapitalizminin uluslararası sermaye ile olan yapısal bağımlılığını bir kez daha göstermiştir. Rejimin NATO'nun güney kanadı olarak ABD'ye tam teslimiyetini pekiştiren bu anlaşmalar dizisi, sadece ekonomik bir tercih değil, aynı zamanda iç politikada bir kriz rejimi olarak sürekli ihtiyaç duyduğu meşruiyetin küresel hegemonya merkezinden ithal etme çabasıdır. Kapitalizmin krizinin derinleştiği bu çağda, egemen sınıfın bu çaresiz hamlesi, Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri için daha ağır bir ekonomik yük ve daha sıkı bir siyasi baskı anlamına gelmektedir. Bağımlılık hikâyemiz, yeni bir perdeyle fakat aynı trajediyle devam ediyor. Emperyalizmden gerçek bir kopuş için derhal NATO'dan çıkılmalı, tüm yabancı askeri üsler kapatılmalı, İsrail ile, tüm iktisadi, askeri ve diplomatik ilişkiler kesilmeli ve en önemlisi dış borç ödemeleri tazminatsız derhal durdurulmalıdır. ●●

Nadir toprak elementleri (NTE) periyodik tablodaki 17 elementi kapsar. Aslında yer kabuğunda altın veya platin gibi birçok değerli metalden daha bol bulunurlar. Nadir diye adlandırılmalarının sebebi dünya yüzeyinde çok dağınık olarak bulunmaları ve birim alandaki bulunma yoğunluklarının çok düşük olmasıdır. Başka bir ifadeyle, ekonomik olarak işlenebilmeleri maliyetli ve saflaştırılmaları oldukça nadirdir. Üretimleri, madencilikten nihai ürün elde edilene kadar bir dizi karmaşık, yoğun emek ve yüksek maliyetli işlem gerektirir. NTE'ler savunma sanayisi, lazer sistemleri, elektrikli araçlar, mikroçipler ve diğer yüksek teknoloji ürünler uygulamalarının vazgeçilmez bileşenleridir.

Çin, NTE'lerin küresel arzında tartışmasız bir lider konumunda. Bu liderlik, sadece zengin rezervlerinden değil, geliştirdiği ileri işleme teknolojilerinden de kaynaklanıyor. ABD'nin Çin'i gümrük vergileri ile tehdidine karşılık Çin de NTE'lerin ihracını durdurmasıyla ABD'yi tehdit

Nadir toprak elementleri ve önemi

ediyor. ABD, Çin'in dünya pazarındaki NTE liderliğini üçüncü ülkelerdeki NTE rezervlerinin işletilmesiyle aşmayı planlıyor. Şu ana kadar Pakistan, Ukrayna ve Türkiye'de bulunan rezervlerle ilgili görüşmeler ve/veya anlaşmalar yapıldı.

Enerji Bakanlığı'na göre Eskişehir'in Beylikova bölgesinde 694 milyon ton NTE bulunuyor. İktidar, çıkarılıp işletilmesi için yüksek teknoloji gerektiren bu madenleri, çevreye vereceği zarara bakmaksızın ABD ile çıkarma konusunda son derece istekli. Anlaşmanın ana hatları henüz net olmasa da sürecin görüşme sonrası hızlandığı belirtiliyor. Son olarak Erdoğan konuyla ilgili “biz de teknolojik hafızaya sahip ülkelerin uzman kuruluşlarıyla işbirlikleri geliştirmek amacıyla görüşmeler yapıyoruz” diyerek iddiaları reddetmedi. ●●

İktidarın günahına muhalefet yetmez! *Emekçiler yönetmeli!*

Son dönemde bir dizi büyük patrona yönelik gözaltı ve tutuklamalar oldu. Bazılarının şirketlerine el konuldu. Bu operasyonların devam edeceği söyleniyor. Medyadan enerjiye, inşaatın finansına, savunma sanayinden lojistiğe birçok önde gelen sektör patronu söz konusu. Gözaltı ve tutuklamaya maruz kalan patronların önemli bir kesiminin iktidara yakın isimler ve şirketler olması ayrıca kayda değer. Bu operasyonlara bakarak iktidarın sermaye karşısında bir pozisyon aldığı sanılmamalı. Aksine AKP hükümetleri döneminde sermaye bir bütün olarak olağanüstü kârlar elde etti. Sadece iktidara yakın/taf olmanın avantajıyla ve kayırmayla sıfırdan en zenginler listesine giren birçok isim var.

Doğal olarak emekçilerin payına da millî gelir pastasından Cumhuriyet tarihinin en küçük dilimi düştü. Bu tablo aynen devam ediyor. O yüzden isimler değil sistem değişmeli diyoruz

Peki, olan ne? Bir kısım sermaye üzerinde bir tapu kadastro işlemi yapılıyor. Bir kısım sermayenin teşvik ve iltimasla sağladığı sermaye birikimine rot balans ayarı çekiliyor. Bu bir temiz eller operasyonu değil. Çökme ve yağmaya yönelik bir cezalandırma hiç değil. Osmanlı'dan ilhamla bir kısım sermayeye yönelik bir müsadere ve tanzim işlemi. Kuşkusuz kurunun yanında yaş da yanabiliyor. Sonuç olarak, sistem devasa bir çarpıklık üzerine kurul-

OKTAY BENOL

muş durumda. Eskiden “bir koyup üç alma” ve “benim memurum işini bilir” diye tarif edilirdi bu durum. Şimdi “Allah'ın bir lütfu” ve “atı alanın Üsküdar'ı geçmesi” olarak tarif ediliyor. Nasıl tarif edilirse edilsin, kuralsızlığın ve hukuksuzluğun egemen olduğu bir sistemde fırsatçılar

da dahil hiç kimse güvende olamaz. O yüzden eşit ve adil bir düzen için, emek eksikli bir toplumsal mücadele ve dönüşüm, diyoruz.

“Başkalarının günahıyla aziz olunmaz” denir! Birbirlerinin günahlarını kendileri için toplumsal onay haline getirme peşinde bir burjuva iktidar-muhalefet çekişmesine tanık oluyoruz. Emekçiler, tarihinin en kötü koşullarında yaşıyor. Sermaye adına doğa paramparça ediliyor. Buna rağmen sırtında yumurta küfesi olmayan burjuva muhalefet yalandan dahi sermaye karşıtı, emek yanlısı iki laf edemiyor. Ülkenin yarısı asgari ücrete talim ederken, emeklilerin çoğunluğu asgari ücret kadar dahi aylık alamaz-

ken, susuzluk ve çölleşme ülkeyi sarmışken kılını kıpırdatmayan bir muhalefetin emekçilere ne faydası var? İsimleri değişiyor, cisimleri değişmiyor. İktidardan tek farkı muhalefette olmak olan burjuva partilerin emekçilere vaat edebileceği hiçbir şey yok.

Nicedir ülkeyi yönetenlerin de sözüm ona muhalefet rolü yapanların da rıza üretme ve isteme yolu benzer. En beteri işaret edip, korkutarak onay almak! İstiyorlar ki toplum “beterin beteri var” diyerek bütün ömrünü ehvenişerlere gönül indirerek yaşamaya mahkûm olsun. Yaşadık, gördük: Ehvenle yetinen en beterdinden kurtulamaz. Evet, tablo vahim ve çok kuvvetli bir toplumsal itiraza,

örgütlülüğe ve birleşik mücadeleye fazlasıyla ihtiyaç var. Emekçilerin asgari ücret, emekli aylığı, hayat pahalılığı, gelir eşitsizliği, yoksulluk ve işsizlik gibi gerçek ve acil sorunlarına odaklanan... Birtakım teknokratların sözüm ona finansal rasyonalitelerinin yerine kaynakların sermaye için değil toplumsal ihtiyaçlar için kullanılmasını öncelleyip emekçiler için merkezi ekonomik planlamayı hayata geçiren... İçer boş demokrasi söylemlerini bir kenara bırakarak siyasi demokrasi için harekete geçen bir işçi sınıfı muhalefeti... Çözüm de, ihtiyacımız da bu! Emekçiler yönetmeli! Çizgi tam buradan çizilmeli... ●●

Çözüm var, çözüm var

Kürt siyasi hareketinin silahlı kadını Türkiye sınırları içerisinde ve sınır boylarında bulunan güçlerini Medya Savunma Alanları olarak adlandırdığı üs bölgelerine çekti. Hareketin sözcüleri bu hamleyle sürecin bir aşamasının kapandığını belirtirken, sıranın hukuki ve siyasi adımların atılmasında olduğunu vurguluyor.

Rejim ise şimdiye dek en ufak bir hak kırıntısını dahi o hakkın sahiplerine vermeye yanaşmadı. Ortada AİHM'in ihlal kararı gibi yasal bir gerekçe varken dahi Demirtaş'ın serbest bırakılmasına halen ayak diremesi bu katılığın son örneği.

Fakat iktidar somut adımlar atmadan daha fazla kaçamaz. Bu bağlamda, infaz yasasında düzenleme yapılarak kitlesel tahliyelerin önünün açılması, silah bırakan eski PKK militanlarının legal yaşama entegrasyonu için hukuki güvencelerin tanınması, Öcalan'a umut hakkının sağlanması gibi gelişmeler zamana yayılarak da olsa hayata geçirilebilir.

Gelgelelim rejimin hak ve özgür-

YİĞİTHAN KAVUKÇU

lükleri her düzeyde hedef almaya devam ettiği, üstelik bunu el artırarak yaptığı koşullarda bu düzenlemelerin asgari demokratik bir ortamın oluşabilmesi için dahi ne kadar yetersiz kalacağı açıktır.

Aslında Kürt siyasi hareketinin birçok mensubu da ortadaki bu aşılması güç çelişkinin farkında.

DEM Parti'nin 27 Ekim tarihli Parti Meclisi toplantısının sonuç metninin hükümeti çözüm için adım atmaya çağırın ilk maddesinde şöyle deniyor: “Barış yalnızca silahların susmasıyla değil, eşit yurttaşlık ve demokratik hakların tanınmasıyla kalıcı hale gelir.” İmamoğlu ve TELE1'i hedef alan casusluk soruşturmasını kınayan ikinci madde ise şu cümleyle başlıyor: “Türkiye bir kez daha iktidardan yöneltilen hukuk dışı uygulamalarla, adaletsizlikle ve baskıyla karşı karşıyadır.”

Gel de çık işin içinden.

Herhangi bir demokratik hakkın

Tek Adam rejimi güçleniyor mu: Doğu Akdeniz ne söylüyor?

SEDAT DUREL

Tek Adam rejimi Türkiye'yi güçlü ve bağımsız bir ülke haline getirmekle övünüyor. Dış politikadaki gelişmelere mercek tutup sınıflar mücadelesi içerisinde incelemek çoğu kez bu gibi iddiaların gerçek olup olmadığını anlamamızı sağlayabilir. AKP'nin Doğu Akdeniz'de güttüğü politikaları Kıbrıs ve Filistin özelinde incelemek rejimin ne övündüğü gibi güçlü ne de geçmişten daha bağımsız bir Türkiye yarattığını gösteriyor.

Filistin'de hamaset politikası

AKP'nin Filistin politikası hiçbir zaman hamasetin ötesine geçmedi. AKP'nin esas ilgisi İsrail ile başta ekonomik ama elbette ki askeri ve siyasi ilişkiler kurmak oldu. Korse devlet başkanının Türkiye'yi son ziyareti üst düzey ve gösterişli törenlerle yapılırken 7 Ekim'den birkaç gün önce ABD'de gerçekleşen Netanyahu-Erdoğan görüşmesinde Erdoğan “enerji, teknoloji, inovasyon, yapay zekâ ve siber güvenlik alanlarında” artan işbirliği umutlarını ifade etmişti. Bugün geline nokta üstlenilen diplomatik rollerden ötürü Gazze'deki ateşkes sürecinin kazanını olarak lanse edilmeye çalışan Tek Adam rejimi ise İsrail'in ateşkese uymayan davranışları ve sürdürdüğü Gazze ablukasına karşı sert ama karşılığı olmayan sözlerin dışında bir şey yapmıyor. Ticaretin sürdüğü ise herkesin malumu.

Tek Adam rejimi için popülizm yapıp kitle desteğini arkasına alarak iktidarını garanti etme yeteneğine sahip olduğu ifade ediliyordu. Filistin davasının Türkiye toplumunun ezici bir çoğunluğunca benimsenmesine ve rejimin yeni bir kahramanlık destanına ihtiyacı olmasına rağmen, sözün dışına çıkan göstermelik adımlar dahi atılmıyor. Çünkü Tek Adam rejiminin, Filistin halkının hak ettiği özgürlükten bir çıkarı yok. Ancak İsrail ve ABD ile yaptığı ticaret anlaşmalarına bağımlılığı var. Yani rejim övündüğünün aksine Türkiye kapitalizminin sınırlarını aşamıyor. Tek Adam rejimi konu Filistin de olsa, yapmak istediğini değil, bağımlı ve yarıömürge bir ülke olarak yapmak zorunda olduklarını yapıyor.

Kıbrıs'ta seçim sürprizi

KKTC'de yapılan seçimler ise Tek Adam rejiminin övündüğü kadar güçlü olmadığını başka bir şekilde ifade ediyor. Tek Adam rejiminin her türlü maddi, manevi desteğini arkasına alan eski cumhurbaşkanı Ersin Tatar, KKTC'nin Rum kesimi ile federatif birliğini savunan Tufan Erhürman'a karşı ezici bir yenilgi aldı. Bu durum Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki varlığının sarsılmasına ve AKP'nin iktidara gelmesinden bu yana Kıbrıs'ta büyüyen kara para ekonomisinin hayati bir yara almasına sebep olabilecek bir gelişme. Tek Adam ittifakı tüm varlığı ile desteklediği adayının seçimi kaybetmesinin ardından sürece dair çelişkili yanıtlar verdi. Bahçeli, Kıbrıs'ın Türkiye'ye bağlanmasını savunurken, Rum kesiminin patronlarının birlikten yana olmamasına duydukları güvenle olacak, cumhurbaşkanlığı sözcüleri itidalli yanıtlar verdi. Bahçeli'nin sözlerini MHP'nin ittifaktaki “denge ve denetleme” rolü ile açıklama çabaları da ortada ciddi bir yenilginin olduğunu, bırakalım İsrail'i, “yavru vatan”da dahi her zaman sonuç alan bir güce sahip olunmadığını gösteriyor. Doğu Akdeniz'de çekilen tomografi, neredeyse çeyrek asırlık AKP iktidarının Türkiye'yi daha güçlü ve bağımsız değil, daha güçsüz ve bağımlı bir hale getirdiğini bir kez daha gösteriyor.. ●●

Filistin’de kalıcı barış nasıl mümkün olur?

Filistin’de 7 Ekim 2023’ten beri tırmanan Siyonist işgal ve soykırımın ikinci yılı geride kalmışken, 10 Ekim tarihinde bir ateşkes ilan edildi. Ateşkes ilanına giden yolun taşlarıysa “Trump’ın yeni planı” ya da “Kalıcı Barış ve Refah İçin Trump Bildirgesi” başlıklı belgeyle döşendi.

Sonda söyleyeceğimizi başta söyleyelim.

Tüm kısmiliğine ve güvenilirliğine rağmen bir ateşkesin imzalanmış olması Filistin halkının onurlu direnişinin ve son iki aylık süreçte daha da yükselen uluslararası seferberliklerin ufak da olsa bir kazanımıdır. Siyonist Nazi devletin ve onun aşırı sağcı lideri Netanyahu’nun ise geride kalan iki yıllık süreçte planlarına ulaşamadığının, başarısızlığının göstergesidir.

Trump planının ve ateşkesin gündeme gelmesi, Siyonist devletin kurulduğu günden bu yana uluslararası ölçekte en izole sürecinden geçmesiyle oldukça ilintili. Bir yandan Filistin’deki soykırım ve ablukanın ulaştığı boyut kapitalist hükümetleri dahi zor duruma sürüklemekteydi. Öte yandan ağustos ayıyla birlikte Filistin’le uluslararası dayanışma seferberlik-

lerindeki niteliksel sıçrama da yine bu kapitalist hükümetleri

GÖRKEM DURU

edilmiş olmasına karşın Gazze üzerindeki abluka sürüyor, te-

Siyonist devlete karşı kısmi pozisyonlar almaya itti.

İşte Trump planı ve ateşkes tam da böylesi bir konjonktürün ürünü olarak karşımıza çıktı. İzole olmuş Netanyahu’ya can simidi uzatmak, kitlesel seferberliklerin dizginlenebilmesini sağlamak ve Filistin halkının ana taleplerini silikleştirmenin bir ürünü.

Keza Filistin halkı da bu ateşkesin ne denli kısmi olduğunun farkında. Filistin direniş örgüt-

leri de ateşkesi benimsemekle birlikte Trump planının Filistin için önerdiği “sömürge valiliğine” ya da Filistin halkının kendisini savunma hakkının elinden alınması önerisine cep heden karşı.

Zaten Filistin halkının karşısındaki Siyonist aygıt ateşkes ilan edilmiş olmasına karşın katliamlarını sürdürüyor. Siyonist parlamentoda Batı Şeria’nın işgali planlarını tartışmaya açıyor. Ayrıca ateşkes ilan

mel ihtiyaç ve insani yardım malzemelerinin ulaşımı engelleniyor.

Tüm bunlar bu kısmi ateşkesin kalıcı bir çözüme ulaşamayacağının açık göstergeleri.

Emperyalizm Netanyahu’yu bir nebze dizginleme, “iki devletli çözüm” adı altında Filistin’in sömürgeleştirilmesi planını öne çıkarma gayretinde. Türkiye, Mısır, Katar gibi bölge ülkeleriye “bu sömürgeleştirmeden bizim payımıza ne dü-

şer” diyerek pusuda bekliyor. Keza Gazze’nin olası yeniden inşası planında kendi burjuvazilerine yer açmanın hesaplarını yapıyorlar. Yani Gazze’de inşaat yap, İsrail’e petrol sat!

Özetle, Filistin halkı, Siyonist devletin varlığının kalıcı bir barış ihtimalini ortadan kaldırdığı, emperyalizmin ve kapitalist hükümetlerin hesabının ise kalıcı barış değil de kendi çıkarlarının kalıcılığı olduğu bir denklem içerisinde.

Bu denklemi Filistin halkının yararına değiştirebilecek olan sa dünya halklarının, emperyalizmin ve kendi ülke iktidarlarının ikiye bölünmüş planlarına kanmayarak, Filistin halkının taleplerini destekleyen seferberliğini sürdürmeleri. Hükümetleri üzerinde, Filistin’de sömürgeci planlar uygulamaya çalışmak yerine Siyonist devletle tüm ilişkilerini kesmeleri ve İsrail’e tam ambargo uygulamaları yönünde basıncı artırmaları. “İki devletli çözüm” maskaralığı karşısında tek, birleşik, özgür, laik, demokratik ve ırkçı olmayan bir Filistin devleti inşa olana dek mücadeleye devam etmeleri. Filistin’de kalıcı bir barışın tek garantisi ancak bu yolla sağlanabilir. ●●

Avrupa’da grev rüzgârı

BARAN MİHALİÇ

İspanya’da 15 Ekim Çarşamba günü Filistin’le dayanışma amacıyla düzenlenen ve yüz binlerin katılımına ulaşan genel grev ve eylemlerle hayat durdu. Sosyalist ve anarşist örgütlerle sendika konfederasyonlarının çağrısıyla gerçekleşen grev, ülke genelinde büyük yankı uyandırdı. Onlarca şehirde sokakları dolduran işçi ve öğrenciler, İsrail’e karşı sembolik değil etkili yaptırımlar talep ederek tarihi bir dayanışma örneği sergiledi.

İspanyol işçi sınıfının, İsrail’i en sert eleştiren hükümetlerden biri olan Pedro Sánchez liderliğindeki Sosyalist İşçi Partisi hükümetine karşı neden bu talepleri yükselttiği sorusu önem taşıyor. Çünkü grevi organize eden sendikalar, hükümetin attığı adımların sembolik olmanın ötesine geçemediğini vurguluyor. Hükümetin İsrail’e karşı silah ambargosu ilan etmesi dahi ancak soykırımın ikinci yılında, liman işçilerinin grev ve protestolarının ardından gerçekleşebildi. Üstelik bu ambargo, İspanya’nın İsrail’le askeri işbirliğini ciddi biçimde etkilemiyor; mevcut anlaşmalar sürüyor ve İsrail gemilerinin

denetlenmesine yönelik hiçbir adım atılmıyor.

Bu tablo karşısında İspanyol işçileri, İsrail’le tüm diplomatik, askeri ve ticari ilişkilerin kesilmesi ile Avrupa’nın silahlanma çılgınlığının son bulması çağrısını sürdürüyor.

Yunanistan’da çalışma saatlerinin uzatılmasına karşı grev

Ekim ayında Avrupa emek gündemine damga vuran bir diğer gelişme Yunanistan’da yaşandı. Özel sektörde günlük çalışma süresini 13 saate kadar uzatmaya izin veren yasa

tasarısı parlamentoya taşındı. Hükümetin “işgücü piyasasını daha esnek ve verimli kılma” iddiasıyla savunduğu, işçi sınıfının tarihsel kazanımlarını hiçe sayan bu tasarıya karşı sendikalar harekete geçti. 15 gün içinde iki kez gerçekleştirilen

genel grevle kamu ve özel sektör çalışanları Atina ve Selanik başta olmak üzere ülkede ulaşımı, ekonomik faaliyetleri ve kamu kurumlarını felç etti. Yunanistan işçi sınıfı uzun süredir, ekonomik krizden çıkış söylemleriyle dayatılan kemer

sıkma politikalarına maruz kalıyor. Ekonominin toparlandığı iddia edilse de fatura halka kesiliyor; alım gücü düşüyor, maaşlar azalıyor. Bu tabloya direnen örgütlü işçiler, “kölelik yasası” olarak niteledikleri tasarının gündeme gelmesiyle yeniden seferber oldu. Ancak Mitsotakis hükümeti emek düşmanı politikasının arkasında durarak yasayı kabul ettirdi. Sendikalar ise yasanın uygu-

lanmaya başlamasıyla toplumsal baskıyı artıracaklarını ve tüm mücadele araçlarını kullanacaklarını duyurdu. **Belçika’da kamu harcamalarında kesinti**

Belçika’da ise kamu harcamalarındaki kesintilere karşı

14 Ekim’de genel greve gidildi. Sendikalar, hükümetin emeklilik yaşını yükseltme planları, kamu harcamalarındaki kısıntılar ve esnek çalışma düzenlemeleriyle dolu emek düşmanı politikalarına karşı birleşti. Perakende sektöründeki çalışanlar greve katıldı; tüketiciler de dayanışmaya çağrıldı. Düzenlenen kitlesel eylemlere 140 binden fazla kişi katıldı, kara ve hava ulaşımı durduruldu. Tüm bunlara karşı hükümetin geri adım atmayı reddetmesi üzerine sendikalar, kasım ayı için üç günlük yeni bir eylem takvimi açıkladı.

İspanya, Yunanistan ve Belçika münferit örnekler değil. Avrupa genelinde esnek çalışma politikaları, emeklilik yaşının yükseltilmesi ve alım gücündeki düşüşler, iktidarlar tarafından “ekonomik büyüme” ya da “savaş tehdidi” gerekçesiyle sürdürülüyor. Ancak Avrupa’lı işçiler kazanılmış haklarını korumak için örgütlü adımlar atmaktan geri durmuyorlar. Avrupa’nın mevcut ekonomik ve politik durumu göz önüne alındığında, emek mücadelesinin önümüzdeki dönemde yoğunlaşacağı açık. Fakat AB’nin “liberal demokrat” müesses nizamının bunu öngörmediğini ve işçi sınıfının örgütlü gücünü zayıflatmak için baskıcı politikalara bel bağlayıp politik arenada aşırı sağ ile dans edeceğini görmemek naiflik olacaktır. ●●

“Rojin için adalet!” çağrısı

15 Ekim 2024 tarihinde Van Gölü kıyısında cansız bedeni bulunan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisi Rojin Kabaiş'in ölümü, bir yıl boyunca bilinçli bir şekilde sır perdesi altında tutulmaya çalışıldı. Rojin'in intihar ettiğine veya Van Gölü'nde boğulduğuna yönelik başta Rojin'in ailesi olmak üzere hiç kimsenin inanmadığı açıklamalarla bu ölümü sümen altı etme çabaları, Rojin'i şüpheli ölümü aydınlatılmayan sayısız kadından biri haline getirmeyi hedefliyordu. Geçtiğimiz bir yılda başta Rojin'in ailesi, sıra arkadaşları ve Rojin Kabaiş İçin Adalet Komisyonları'nın yoğun çabaları olmak üzere yürütülen yoğun adalet mücadelesi ise bu planları adeta suya düşürecek, erkek yargının kirli oyunlarını ana akım medyanın bile gündemine sokacak ve birçok ilde eylemlerin önünü açacaktı.

Geçtiğimiz bir yıl boyunca otopsi sürecine dahil olunmasına izin verilmemesi ve soruşturmaya getirilen kısıtlılık kararı gibi uygulamalarla Rojin'in akıbeti gizlenmeye çalışıldı. Rojin'in bedeninde iki erkeğe ait DNA'nın tespit edilmesine rağmen Adli Tıp Kurumu'nun otopsi raporunu de-

ZIRHLI TREN

taylı olarak açıklamaması, erkek yargının ayak oyunları ile failleri koruma çabalarının en net göstergesiydi. 10 Ekim 2025 tarihinde yoğun baskılar sonucu raporun detaylı açıklanması, Rojin'in ölümünde cinsel saldırı şüphesinin resmen tespit edilmesine yol açtı. Bu, en rejim yanlısı medya organlarının bile kulak tı kayamayacağı bir gelişmeydi. Delil karartma gerekçesiyle Van ve Diyarbakır barolarının Adli Tıp Kurumu hakkında suç duyurusunda bulunması, erkek-devlet şiddetinin Kürt

halkına yönelik baskı politikalarıyla ne kadar iç içe geçtiğini tekrar anımsatan bir gelişmeydi. Gülistan Doku ve Fatma Altınmakas cinayetlerinden aşına olduğumuz bu gerçeklik, kadınların sistem içinde maruz kaldıkları çoklu sömürü-ezilmişlik ilişkisini de yeniden ortaya koyuyor.

Bir yıldır süren adalet arayışı ve son bir ayda ortaya çıkan gelişmeler, başta Rojin'in okulu Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi olmak üzere birçok üniversitede öğrencilerin Rojin'e adalet talebini yükseltmesine sebep oldu. Trabzon, Karaman ve

Bingöl gibi eylem görmeye alışkın olmadığımız illerin yanında Rojin için yapılan eylemler Kobane Üniversitesi'ne bile sıçramış vaziyette. Bu denli yaygın eylemler karşısında ise rejimin tepkisi, polis saldırısı ve sosyal medya paylaşımlarını sansürlemek oldu. Tüm bu saldırılara rağmen Rojin'in adalet mücadelesi, erkek yargıya ve ulusal baskıya karşı bir mücadele olarak sürmeye devam ediyor.. ●●

Hacettepe eyleminin bize öğrettikleri

19 Mart süreci-
nin ardından gerek

ZIRHLI TREN

liralık zamma mah-
kum edilmesi ise öğ-

sorşturmalarla, gerek okul idaresinin tadilat bahanesiyle yurtları boşaltmasına karşı istikrarlı bir mücadele dönemi geçiren Hacettepe Üniversitesi öğrencileri, yeni eğitim dönemine girerken de okul idaresinin saldırı dalgasıyla karşı karşıya kaldı. Sıcak suların akmaması, basit bir tahakküm aracı olmanın ötesine geçmeyen e-yoklama sistemi derken bardağı taşıran hadise yemekhane zammıyla beraber fiyatları daha da artıran rezervasyonlu yemek sistemiydi.

Sözde “israfı önlemeyi” hedefleyen bu sistemin gerçekte tek çıktısı, rezervasyon yapılmadan alınan yemeklere 15 liralık bir zam öngörmesiydi. İvedilikle harekete geçen öğrenciler kararın geri çekilmesi ve rektörlükle görüşmek adına dilekçe kampanyaları ve eylemler gerçekleştirdiler. Okul idaresinin ayak oyunları sonucu rezervasyon sisteminin çalışmaması ve tüm öğrencilerin 15

rencilerin yemekhaneyi işgal etmesiyle ve yemek dağıtımını kendi ellerine almalarıyla sonuçlandı. “Söz, yetki, karar öğrencilere!” sloganını yükselten öğrenciler, basit bir zam karşıtı protestonun bile nasıl öğrenci denetimi gibi ileri bir talebi sahiplenebileceğini bize gösterdi.

Okul idaresi ve rejim tabii ki öğrencilerin bu kazanımlarına izin veremezdi. Öğrencilerin mücadelesini kırmak adına önce kolluk güçleri, sonra da Ülkü Ocakları gibi faşist yapılanmalar devreye sokuldu; sayısız öğrenci yaralandı. Rejimin bu örgütlü saldırılarına karşı mücadeleciler öğrencilerin vereceği cevap da örgütlü olmak zorunda. Bunu da ancak en geniş öğrenci kitlesini faşist saldırılara karşı birleştirerek, Öğrenci Temsilcileri Kurulu (ÖTK) gibi bir aygıt altında tüm öğrencileri bu saldırılara karşı mücadelenin öznesi haline getirerek başarabiliriz.. ●●

Kampüslerde erkek şiddetine karşı etkin CİTÖK, hemen şimdi!

Üniversitedeki kadın ve lubunyalı olarak kampüslerimizde de erkek şiddetinden azade bir hayat yaşamıyoruz. Derslerde, öğrenci kulüplerinde, kampüslerde ve üniversitedeki sosyal çevremizde şiddetin tonlarca

farklı şekliyle karşı karşıyayız. Bu erkek şiddetiyle mücadele edebilmek için elimizdeki en önemli araçlardan bir tanesi de henüz birçok üniversitede bulunmayan, bulunduğu üniversitelerde de yeterli etkinliğe sahip olmayan Cinsel Taciz Önleme Kurulları (CİTÖK).

Bu kurullar, gelen şikâyetler üzerine yürütülen disiplin sürecinden sonra failin okuldan uzaklaştırılmasına

ELİF BOZKURT

varan yaptırımları uygulama yetkinliğine sahip. En etkili deneyimine, kayyum rektör tarafından işlevsizleştirilmeden önce Boğaziçi'nde sahip olduğumuz CİTÖK, üniversiteli kadın ve lubunyalı için şiddetsiz kampüsler adına önemini koruyor.

Rejimin Aile Yılı politikaları

kapsamında kadınları şiddet gördükleri evlere hapsetmeye çalıştığı, yargının faille- rin tarafında işlediği bir atmosferde İstanbul Sözleşmesi'nin tekrar imzalanması ve 6284'ün etkin uygulanması gibi önleyici

talepleri sahiplenirken okullarda da CİTÖK'ler için seferber olmalıyız. Kurullarında kadın ve lubunya öğrencilerin temsilciliklerinin sağlandığı, kurtulmanın beyanını esas alarak süreçleri yürüten ve kadın ve lubunyalı için kampüsleri şiddetten uzak alanlar haline getirmeyi amaçlayan etkin CİTÖK'ler için üniversitemizde mücadeleyi büyütelim. ●●

Üniversitelerde Siyonizm ile işbirliği

Siyonist korsan devlet tarafından Filistin halkına uy-

SELİN KURTLUK

İsrail'le ticari ilişki-
yi sürdüren şirket-
lerin olması bu tu-

tumu yansıtıyor. Boğaziçi'nin kayyum rektörü, Siyonist yıkımın çarklarını döndüren petrolün en büyük sağlayıcılarından olan SOCAR'ın CEO'sunu makamında ağırıyor. Bunun yanında, Filistin'deki soykırımı konu edinen etkinlikler sansüre uğruyor, kampüslerde bu akademik ve ekonomik işbirliğine karşı ses çıkaran öğrenciler ise susturulmaya çalışılıyor.

Boğaziçi Üniversitesi yönetiminin Filistin'i destekleyen açıklamaları ve sosyal medya paylaşımlarına karşın üniversite bünyesinde yapılmasına izin verilen etkinliklerin sponsorları, konukları (BCG gibi) ve BÜYEM (Yaşam Boyu Eğitim Merkezi) koordinasyonunda yürütülen eğitim programlarının (Axa Sigorta'nın “Gelecek Fakültesi”, “SOCAR Downstream Yöneticiler için Liderlik Eğitim Programı” gibi) düzenleyicileri arasında İsrail'e malzeme desteği sağlayan,

Rejimin baskılarının bizi yıldır-
mayacağını göstermeli ve “İs-
rail'e akademik boykot” talebini
yükseltmeye devam etmeliyiz.
Kampüslerde Tek Adam rejimi-
nin yerel yansıması olan kayyum
rektörlerin çıkarlarına hizmet et-
mek dışında bir kaygısı olmayan
kararların önüne geçmenin yolu,
üniversitelerde derhal öğrenci ve
emekçi denetiminin sağlanması-
dır. Bu ancak öğrenci temsilciliği
kurullarında (ÖTK) örgütlenerek
mücadele etmek ile mümkün
olabilir. ●●

Cam silmeyi mesleğimden silmek isterdim

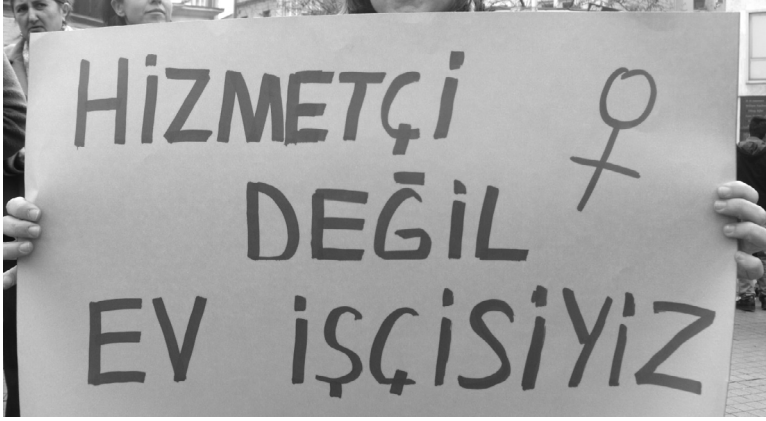
Merhaba, ben Leyla. 20 yıldır evlere temizliğe gidiyorum. Ondan önceki 6-7 yıl da bina merdivenlerini siliyordum.

Gittiğim bir evde günlük olarak cam silme, toz alma, kapı silme, süpürme, vileda, banyo temizliği, yatak çarşaf değişimi, ütü ve yemek işlerini yapıyorum. Bazı evlerde yarım gün çalışırken bazılarında da tam gün çalışıyorum. Günlük çalışma saatlerim tam günler için 9-10 saati geçiyor.

Bütün bu işler arasında beni hayatım boyunca en çok zorlayan cam silmek oldu. Çünkü camı silerken yüksek katlı evlerde bir güvenlik olmaksızın dışarı sarkmam gerekiyor. Bir kere elim ya da ayağım kaysa ölme riski bile var. Bu yüzden son birkaç yıldır gittiğim evlerde cama çıkmama kararı aldım.

Yetmezmiş gibi bir de güvencesiz çalışmaya devam ediyorum. Normal şartlarda yasal olarak temizliğe gittiğim evlerin bana

tazminat gibi diğer işçi haklarından yararlanamıyorum. Yıllık iznim yok, resmi tatil iznim yok, hastalık iznim yok, güçlü bir sendikal

günlük bile olsa sigorta yaptırmaması gerekiyor. Ama hiçbir ev sahibi bu masrafın altına girmiyor. Bundan dolayı kendi kendime dışarıdan bireysel olarak Bağ-Kur ödüyorum. Emekli olabilmek için 15 yıl ödeme yapmam gerekiyor. Ödemeler her sene yılbaşında asgari ücrete yapılan zam oranında artış görüyor. Evet, Bağ-Kur sigorta ve emeklilik için işe yarıyor ancak

örgütlenme yok. Böyle bir sürü hak sayabiliyim. Örneğin 2020 yılında yaklaşık 1,5 sene süren bir pandemi yaşadık. Günlük çalışıp ona göre yaşamını idame ettiren biri olarak o dönemde oldukça fazla maddi sıkıntı yaşadım.

Bu iş bende birçok hastalığa sebep oldu. Aslında meslek hastalığı kapsamına girebilecek durumlar yaşadım. Mesela uzun zamandır boyun fıtığım olmasına

ve ağrı yapmasına rağmen işe devam etmek zorundayım. Cam silmek, ütü yapmak gibi bazı işleri mesleğimden silmek isterdim. Zaten zorlayıcı işler olmasının yanı sıra boyun fıtığının olması da ekstra zor bir duruma sokuyor beni.

Aslında ben, işverenlerin benim gibi çalışanlarına sigorta yaptırmamasını, devletin bunu daha sık denetlemesini, çalışma saatlerimin diğer meslekler gibi belli saatler aralığında olmasını, tazminat ve izin haklarımın devlet tarafından güvenceye alınmasını istiyorum. Daha bunun gibi birçok maddeyle listeyi uzatabilirim. Mesleğimde sendikal çalışmalar olmasına rağmen güçlü bir örgütlülük henüz yok; fakat bu durum tersine dönmeli ve güçlü bir işçi dayanışması örülmelidir. ●●

Ev temizlik işçisi Leyla

Efsane kasım değil efsane sömürü

Yıllardır süren ekonomik kriz yüzünden emekçiler

VEYSEL TEKİN

açlık ve yoksullukla mücadele ederken, krizi fırsata çevirip krizin faturasını emekçilere kesmeye çalışan sermaye sınıfı tam hız sömürüye devam ediyor. Biz emekçilerin payına düşense uzun mesai saatleri, düşük gelirler, vergi kesintileri ve bunların doğrudan sonucu olarak büyük bir yoksulluk. Her sektörde çalışma saatleri artarken sömürü oranı da artıyor.

Ben kargo sektöründe faaliyet gösteren, Türkiye'nin en büyük kargo firmalarından birinde çalışıyorum. Uzun bir süredir de patronların ne kadar zarar ettiklerini, işlerin eskisi gibi iyi olmadığını, şirketin eski pazar payının daraldığını söyleyip duruyorlar. Kimse maval okumasına rağmen hâlâ faaliyet yürütmesi görülmüş, duyulmuş şey değildir. En ufak bir zararda iflas ilan edip vergiden kaçır, işçiye verecekleri tazminatlara çöker, keyiflerine bakarlar. Ne eksik ne fazla, tastamam böyle yaparlar. Onların zarar dedikleri kârlarındaki azalmadır ancak. Sermayeleri ise bütün heybetiyle yerinde duruyor. Kâr oranlarındaki dönemsel azalmayı abartarak işçiye daha fazla yüklenmenin yolunu yaptıkları besbelli.

Kasım ayına girerken alışveriş sitelerinin kampanyaları da başlıyor. Efsane cumalar, şahane kasımlar derken, kârlarına kâr katacakları ayı ellerini

ovuşturarak beklerken bir de mesai saatlerini uzatıp iş-

çiyi daha fazla çalıştırma, daha fazla verim elde etme derdine düşüyorlar. Bunlarla kalmayıp, “daralmaya gidiyoruz” bahanesiyle işçi çıkarmaya başlamaları, işçi ve emekçilere karşı işsizliği bir silah olarak kullandıklarını gösteriyor. Uzun mesai saatleri, düşük ücretler ve yoksullukla başa çıkmaya çalışan emekçilerin karşısına bir de işten atma tehditlerini çıkarmaları, işçi ve emekçiyi açlık ve yoksulluk mengenesine sıkıştırmaya çalıştıklarının bir göstergesidir. Mesai saatlerini uzatarak sadece daha fazla verim elde etmenin hesaplarını yapmakla kalmıyorlar. Emekçiyi evden işe, işten eve giden bir makinaya dönüştürmek, kültürel ve sosyal aktivitelere zaman bırakmadan çalışma hayatı dayatmak istiyorlar. Bu vesileyle, sosyalleşemeyen sınıfı yalnızlaştırıp örgütsüzleştirerek işçilerin bireyciliğe savrulmasını istiyorlar.

Yoğun bir ay bizi beklerken kargo işçisinin insanca çalışma koşulları ve insan onuruna yaraşır bir ücret mücadelesi de her zamankinden daha fazla yükseltilmesi gereken bir talep olarak karşımızda duruyor. İşten atmaların yasaklanması, uzun çalışma saatlerinin kısaltılması ve insanca çalışma koşulları talep etmek; sektördeki örgütsüzlüğü parçalayıp sendikasızs işyeri bırakmayana kadar mücadeleyi yükseltmek zorundayız. ●●

Güvenlik-İş’te örgütlenmeye dair

OKUR MEKTUBU

Kamuda özel güvenlik görevlisiyim. Mesleğe başladığım ilk günden beri şunu öğrendim. Bizim işimiz sadece nöbet tutmak değil, insanların huzurunu ve güvenliğini korumak. Kamuda çalışanlar olarak daha yoğun olmakla birlikte, hemen hepimiz görev tanımlarımızın dışında çalışıyoruz. Vatandaş kapıdan içeri girdiğinde ilk bizler “Merhaba” deriz.

Gecenin sessizliğinde, sabahın ayazında, bayramda, resmi tatillerde, törenlerde, pandemi, depremde hep biz vardık. Ama çoğu zaman ne ismimizi bilen oldu ne de halimizi soran. Biz herkes için görevimizi yaparken, birilerinin de bizi koruyup kollaması gerekirdi.

5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’a bağlı, belediye şirketlerinde çalışan işçileriz. Yakın zamanda işkolumuzda yapılan değişiklik sebebiyle artık genel işler kolunda çalışmıyor olduğumuzdan, bugüne kadar örgütlü olduğumuz Genel-İş Sendikası’ndan

üyeliklerimiz düştü. Bu süreçte “Bizim sesimizi kim duyacak, hakkımızı kim savunacak, kim koruyacak?” diye düşünürken araştırdık, gördük, takip ettik ve Güvenlik-İş Sendikası’na geçme kararı aldık. İşyerindeki çalışma arkadaşlarımızla ve ardından Güvenlik-İş Sendikası ile yaptığımız görüşmeler neticesinde bu karara demokratik bir şekilde vardık aslında.

Özel güvenlik sendikalarının geçmişine baktığımızda; ilk toplu sözleşmenin, ilk promosyonun, 12 saat nöbet sisteminin, gece çalışması farkının, mesleğimizde birtakım standartların belirlenmesinin sağlanmasında, kimlik iptallerine karşı kanuni düzenlemelerin altında Güvenlik-İş’in mücadelesi var. Burada 12 saat nöbet sistemi yanlış anlaşılmasın, bizim çalışma koşullarımızdan kaynaklanan özel bir durum bu. 12 saat mesaide iseniz güvenlikte, 36 saat dinlenirsiniz. Tabii yine çalışma koşullarına bağlı olarak klasik şekilde de, 8.00-17.00 diyelim, çalışan arkadaşlarımız var kurumda.

Sendikal süreçlerde tüm işçilerin kafasındaki sorular aşağı yukarı benzer: Nasıl yapacağız? Nerede örgütleneceğiz? Hangi sendikada ücretlerimizi iyileştirebilir, haklarımızı geliştirebiliriz? Hele bizim gibi bir anda işkolunda yapılan değişikliklerle boşa kaldığınızda, bu sorular daha yoğun dolaşıyor kafanızda.

Benim mantığımda sen ve ben yok; biz varız. Aynı görevin nöbetçileri, aynı sofrada ekmeği paylaşan emekçileriz. Onuruyla çalışan, hakkıyla yaşayan, dik duran emekçileriz. Ve biliyoruz ki biz bir aradaysak hiçbir güç bizi susturamaz, hiçbir fırtına bizi yıkamaz. Bu süreçte Güvenlik-İş’in yaklaşımı bize şunu hissettirdi: Bizler açık ve net şekilde birleşmeye, dayanışmaya katıldık. Ve elbette biliyoruz ki bir olursak, hak verilmez, alınır.

Yaşasın emeği ve ekmeği için mücadele eden onurlu güvenlik emekçileri!

Yaşasın örgütlü mücadelemiz!

Kadıköy Belediyesi’nden bir işçi ●●

Göçmen yerli ayrımı yapmadan mücadeleyi büyütmeliyiz

Merhaba
Gazete Nisan

OKUR MEKTUBU

ğımız en büyük sorun,

Ben bir geri dönüşüm fabrikasında çalışıyorum. Bu fabrikada elektrikli araç bataryalarından ev eşyalarına kadar aklınıza gelebilecek pek çok şey sanayide yeniden kullanılmak üzere dönüştürülüyor veya imha edildikten sonra yakıma gönderiliyor.

Bu dönüşüm süreci çok fazla risk barındıran tehlikeli bir iş. Son bir yılda irili ufaklı ondan fazla yangın çıktı. Bu yangınlar temel olarak lityum iyon pillerin depolama zafiyeti nedeniyle yaşanıyor. Bu yangınlardan biri işçilerin kaldığı barakaların çok yakınına dek geldi. Ölümünün yaşanmaması bir şans eseri idi.

İş güvenliği tehlikesinin yanında son aylarda yaşadık-

maaşların zamanında verilmemesi. Ücretlerin 5 aydır parça parça verilmesi işçilerin belini bükmüş durumda. Patron sektördeki daralmayı gerekçe göstererek ücretlerimizi zamanında yatırmazken makine almaya devam ediyor. Patron ayrıca göçmen işçileri sigortasız, kayıtdışı biçimde çalıştırarak sömürüyü katmerliyor.

Biz işçiler, göçmen yerli ayrımı yapmaksızın patronun sömürü ve baskılarına karşı birlikte mücadele örmeliyiz. Sömürü düzeni renk, dil, din, milliyet ayırmadan devam ederken biz de enternasyonal işçi birliğimizi sağlamalıyız.

Petrokimya işçisi ●●

Bir kavram: emperyalizm

Filistin'de iki yıldır devam eden soykırım, NATO'nun genişlemesi tartışmaları, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali gibi gelişmeler ortak bir kavramı işaret ediyor: emperyalizm. Peki, herkesin kendi meşrebince tanımladığı bu emperyalizm, bizim açımızdan nedir?

En genel anlamda sömürünün bir biçimi olan emperyalizm bize göre büyük kapitalistlerin dünyayı bir pazar olarak bölüşmesi anlamına gelir; bu da bölüşüm için güçlü devletlerin (emperyalistlerin) savaşlar çıkarması, askeri harcamalar yapması demektir. Emperyalizm, dünyada egemen olan sınıfsal kesimin sanayi sermayesi ile bütünleşen finans sermayesi olması anlamına gelir. Güçlü devletlerin geri kalmış ülkeleri yağmalarken artık oralara sermaye ihracı yapması onun bir diğer özelliğidir. Bununla geri kalmış ülkeleri bir bağımlılık ilişkisine sokar. Son olarak sermayenin tekelleşme eğilimi emperyalizmin esaslı bir diğer özelliğidir. Büyük şirketlerin süper kârları emperyalist dönemin olmazsa olmazıdır. Bütün bu özellikler onun kapitalizmin bir aşaması olduğunu ifade eder. Klasik anlamda sömürgecilikten farkı ise kapitalist ilişkilerle iç içe geçmesidir. Emperyalizm yerküreyi bir bağımlılık ilişkisi ile yeniden örgütler.

Emperyalizm, dünyadaki sömürü düzeninin evrenselliğini ve

KAVRAM ATÖLYESİ

eşitsiz bileşik gelişimi izah eden anahtar kavramlardan birisidir. Emperyalizme karşı mücadele etmek ise sömürü ve tahakkümüne karşı enter-nasyonalist bir görevdir. Ancak bunu yapar-

k e n
emper-
yalizmin

sadece birkaç emperyalist aktör ve onların askeri birliklerinden ibaret olmadığını hatırd tutmak gerek. Bu, ekonomik bir yapıdır aynı zamanda. Bu yüzden, örneğin, bugünkü en büyük emperyalist güç olan ABD'ye ve NATO'ya karşı olmak gerekli ancak antiemperyalist olmak için yetersizdir. Bağımlılık ilişkilerinin önemli bir aracı olan dış borçlar da reddedilmelidir. Dünya siyasetinde ise emperyalizmden kopmak zayıf olan emperyalist kampı destekleyerek değil; işçi sınıfının ve ezilen halkların alternatif siyasetini güçlendirmekle mümkündür. Bunun yolu da devrimci bir dünya partisi inşasını ertelemekten mücadele etmektir. ●●

Hukuk köşesi: Kâğıt üstünde kalkan: 6284

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı

NAZLI NEBİOĞLU

yetersiz. Sıkça duyduğumuz “uzaklaş-

tırma kararı faile tebliğ edilmemişti” haberleri de bu eksikliğin bir sonucu. Buna rağmen, koruma tedbirlerinin uygulanmaması nedeniyle kadın cinayetleri yaşandığında, görevini ihmal eden kamu görevlileri hakkında etkin bir soruşturma veya cezai süreç işletilmesi söz konusu bile olmuyor.

Bugün için kâğıt üzerinde bir kanun var ancak kanunun uygulayıcılığı tamamen rejimin keyfiyetinde olduğundan ve hiçbir kademe merci de denetlenmediğinden, kadınlar ellerinde uzaklaştırma kararları ile öldürülüyor. Türkiye'nin 2021 yılında İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi de yine patriyarkal kapitalizmin kadına yönelik şiddet konusundaki politik tercihini gözler önüne seriyor. Sözleşme, 6284'ün uygulanması için yol gösterici bir çerçeveydi.

6284'ün amacı, şiddeti gizlemek değil ifşa etmek; “ailenin korunması” değil kadının yaşamıdır. Her kadın cinayeti, her “şüpheli ölüm” bir ihmalin, bir uygulama eksikliğinin sonucudur. Kadınlar sadece eşlerinden, babalarından, eski sevgililerinden değil; işlevsiz kurumların sessizliğinden de öldürülüyor. 2025 yılının ilk 9 ayında erkekler tarafından 290 kadın öldürüldü. Bu kadınların büyük bir kısmı, daha önce defalarca savcılığa, karakola başvurmuş; uzaklaştırma kararı almış, koruma talep etmişti. Ancak sistem, onları korumadı.

Denetimsizlik son bulmalı, tedbir kararı ihlallerine verilen cezalar caydırıcı olmalı ve kadınların beyanına şüphayla yaklaşan zihniyet terk edilmeli, 6284'ün her hükmü tereddütsüz ve eksiksiz uygulanmalı, faillere yönelik cezasızlık politikaları acilen yıkılmalıdır! ●●

Tarihte bu ay: Sükûtu bozan grev: 1986 Netaş Grevi

12 Eylül 1980 darbesi '70'lerde yükselen işçi sınıfı hareketine karşı rejimin askeri kanadını harekete geçirmiş ve o dönemin trendlerine uygun olarak neoliberal politikaları uygulayacak hükümetlere kendini bırakmıştı. Yasalarla, tüzük ve yönetmeliklerle işçi sınıfının o döneme kadar kazandığı ekonomik ve demokratik hakları budamaya çalışan böyle bir darbe anayasası ortamında, 18 Kasım 1986 Netaş Grevi '89 bahar eylemlerine de yol gösteren bir işaret fişğine döndü.

Netaş fabrikasının kuruluşu ve işçilerinin mücadelesi tarihinden kesitler dönemi oldukça iyi anlatıyor. PTT ve Kanada menşeli Northern Elektrik ortaklığında Ümraniye'de kurulan fabrikadaki işçiler 1975 yılında Tek Met-İş'ten DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası'na geçti. Bu süreçte baskılara maruz kalan işçilere, Kana-

da'da Northern Elektrik'e bağlı işyerlerinde çalışan yaklaşık 24 bin işçi 24 saatlik bir grevle, enternasyonal bir destek sundu. 13 Mart 1980 ise Netaş işçileri için kara bir gün olarak tarihe geçti. Netaş işçisi Mustafa Benlioğlu, Otosan fabrikası önünde Maden-İş örgütlenme çalışma yaparken vurularak öldürüldü. Sonrasında 12 Eylül darbesiyle DİSK kapatılıp liderleri tutuklanınca işçiler bağımsız Otomobil-İş Sendikası'nda örgütlendi.

1982 Anayasası, 1983 Sendikalar Kanunu ve Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu ile işçi sınıfına yönelik saldırıların kurumsallaşması '80'li yıllara damgasını vurdu. Netaş Grevi işte böyle bir ortamda, yani grev, toplu iş sözleşmesi ve sendikal örgütlenme haklarının kısıtlandığı, dahası bir dönem MESS

ENES KABLAN

(Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası) genel sekreterliği yapmış, dönemin başbakanı Turgut Özal'ın 24 Ocak kararlarını uygulamaya koyduğu bir ortamda, işçi sınıfının grev gücünü yeniden kullanabilmesinde yol gösterici olmuştur.

1986'ya gelindiğinde Netaş fabrikası toplu iş sözleşmesi sürecinde anlaşmazlıklar yaşandı. Bunun sonucunda alım gücü eriyen işçiler daha iyi çalışma koşulları için kasımda greve çıktılar. Devlet desteğiyle grev kırıcılık yapan fabrika yönetimine rağmen sınıf dayanışmasını sürdürdüler. Dönemin gazetelerinden Milliyet'te grev şöyle ifade ediliyordu: “İşveren grev kırıcılığı yaparak endüstri meslek liselerinden 14-16 yaşlarında çocuk işçileri çalışması için getirdi”, “Fabrikadan mal çıkışına izin vermeyen grevci

işçilere polis müdahalesi yapılarak fabrikadan mal çıkarıldı.”

Bunların ötesinde, eski Netaş işçisi Nazım Alpman'ın grev anılarını derlediği Emegün Şövalyeleri adlı kitaptan öğreniyoruz ki grev çok büyük maddi yetersizliklere rağmen devam etmiş; borç parayla grev yapan işçiler veyahut grev alanına yürüyerek gidip gelen grev gözcüleri...

Tüm bu zorluklara rağmen işverenin yüzde 31 zam teklifine karşı yüzde 40,5'lik bir artış yaşandı, dahası grev yapmanın zor olduğu böylesi bir dönemde sükûtu bozan bir grev gerçekleşti. Netaş Grevi'nin arkasında bıraktığı mücadele deneyimi ve azmi 1987 yılında Petrol-İş'in örgütlü olduğu 63 işyerinde sektörel bazda yapılan KİPLAS grevlerine, '89 Bahar eylemlerine ve 1991 maden yürüyüşüne aktarıldı. ●●

11. Yargı Paketi taslağı, kadınlar ve lgbti+lar için ne ifade ediyor?

2025 yılının başından beri gündemde olan 11. Yargı Paketi taslağı basına sızdırıldı. Söz konusu paket, tüm torba yasa teklifleri gibi birbirinden farklı konuları içeriyor ve 30 maddeden oluşuyor. Ama bu 30 maddenin üçü, Medeni Kanun ve Ceza Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle lgbti+ların varoluşuna doğrudan saldırı niteliğinde.

15 yaşında “yetişkin”ler ve 25 yaşında “çocuk”lar

Paketteki kimi maddeler suça sürüklenen çocuklara ceza artırımı öngörürken, transların cinsiyet uyum süreçlerini zorlaştırmak üzere tasarlanmış. Mevcut yasada cinsiyet uyum süreci için asgari yaş 18 iken, bu tasarıyla birlikte asgari yaşın 25'e çıkarılması söz konusu. Yani “15 yaşında bir çocuk, hareketlerinden tümüyle mesul tutulabilir ve bir yetişkin gibi yargılanabilir ama 18 yaşında bir yetişkin hormon kullanmaya bile karar veremez” demek istiyor bu taslak.

Ayrıca cinsiyet uyum süreçlerinde alınması gereken raporların yalnızca Sağlık Bakanlığı'nın belirlediği hastanelerden alınabileceği söyleniyor. Kaç hastane belirlenecek, rapor hangi doktorlar tarafından verilecek bilmiyoruz. Uyum süreçlerinin de kürtaj gibi fiilen yasaklanacağını düşünmemiz için hiçbir sebep yok. Yine aynı tasarıda, cinsiyet uyum ameliyatı olmak için daha önce AYM kararıyla kanun maddesinden çıkarılan “üreme yeteneğinden yoksun olma” şartı getiriliyor. Bu ise zorunlu kısırlaştırma demek.

“Kanuna aykırı cinsiyet değişikliği” diye bir suçtan da bahsediliyor bu taslakta. Kişinin cinsiyetini değiştirmeye yönelik herhangi bir tıbbi müdahalede bulunanlara “üç

yıldan yedi yıla kadar hapis ve bin günden on bin güne kadar adli para cezası” verilmek istenirken, tıbbi müdahale yaptıran kişiye de “bir yıldan üç yıla kadar” hapis cezası öngörülüyor. Bahsedilen “tıbbi müdahale”nin psikoterapi ve hormon kullanımı gibi süreçleri kapsayıp kapsamadığı da meçhul.

Neymiş bu “hayasızlık”?
Mevcut hali “alenen cinsel ilişkide bulunmak ve teşhir-

KADIN DAYANIŞMASI

demek. Bu tek başına çok önemli ve tehlikeli olmakla birlikte, toplumsal cinsiyet normlarına uymayan kadın ve erkeklerin de pekâlâ hedef alınabileceğini söyleyebiliriz. Uzun saçlı, küpe takan bir erkek ya da kısa saçlı bir kadın; genel ahlaka uymadığı için yargılanabilir, ceza alabilir mesela. Yarın kılık kıyafetimizden yaşam tarzımıza dek uzanan bir suç yelpazesi yaratmayacaklarının garan-

cilik yapmak” olarak tanımlanan “hayasızca hareketler” suçu ise muğlak ifadelerle genişletiliyor ve suçun cezasında artırımı gidiliyor: “Doğuştan gelen biyolojik cinsiyete ve genel ahlaka aykırı tutum ve davranışta bulunan ya da bulunmayı alenen teşvik eden, öven veya özendiren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Taslakta “aymı cinsiyetteki kişilerin nişan ve evlenme töreni yapması” da suç olarak tanımlanıyor ve dört yıla kadar hapisle cezalandırılması öngörülüyor. Sembolik bir tören bile yargılanabilecek, hatta hapse girme gerekçesi sayılabilecek yani.

11. Yargı Paketi'nin mecliste kabul edilmesi, lgbti+ların var olma haklarının ellerinden alınması

tisi var mı? Gey rolündeki bir oyuncunun, sahnede dans eden ve belki biraz “feminen” bir erkek sanatçının hapisle yargılanmayacağını?

11. Yargı Paketi taslağı bu haliyle kadın ve lgbti+ örgütlerini de tehdit ediyor. Lgbti+ların haklarından bahsetmenin, hatta sadece lgbti+ demenin “teşvik” ve “özendirme” suçu olarak değerlendirilmesi, bu yolla yargılamaların önünün açılması işten bile değil.

Bize kaskatı kadınlık-erkeklik rollerini dayatan bu taslak, “tekipleştirme” ile mücadele ettiği iddiasında. Evet, yasa tasarısı ile istenen bu değişiklikler “tekipleştirme ve cinsiyetsizleştirme akımlarıyla mücadele edilmesi, fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi, aile kurumunun

korunması” diye gerekeleştiriliyor. “Bu siyasal-ekonomik krizde iktidarımızı korumak için daha fazla sopya, sopayla terbiye edeceğimiz ortak düşmanlara ihtiyacımız var” diyecek halleri yok. “Aileyi önemsiyoruz çünkü sömürü üstüne kurulu düzenimizin yapıtaşı; kadınların emeğine sorgusuz sualsiz çökebileceğimiz başka neresi var? Kadınlık-erkeklik rolleri aşırırsa, aile vasıtasıyla çöktüğümüz kadının emeğini; aile sayesinde kontrol edemediğimiz, yoksulluğunun rızasını ürettiğimiz toplumu, yani çıkarılarımızı nasıl koruruz?” da demiyorlar tabii. Dünyanın hiçbir yerindeki sağ-otoriter rejimler baskı politikalarını bu şekilde açıklamıyor.

Kadınların ve lgbti+ların yaşamı, bedeni ve kimliği üzerinden kurulmak istenen bu denetim AKP ile başlamadı, fakat özellikle de rejimin niteliğinin değişmesiyle birlikte farklı bir boyut kazandı. Yıllardır yasal bir dayanak olmaksızın onur yürüyüşlerini kriminalize eden, Aile Yılı'nın ilanıyla eylemlerde “lgbti+” demeyi gözaltı gerekçesi haline getiren, “toplumsal cinsiyet” kavramıyla bile derdi olan iktidar; şimdi tüm bu baskı ve inkar politikalarını yasalar eliyle meşrulaştırmanın ve kalıcılaştırmanın peşinde.

On yıllardır, hatta yüzyıllardır baskı ve inkâr politikalarıyla karşı karşıya kalsak da ne yasalar ne yasaklar hayatlarımızı esir alabildi. Bugün 11. Yargı Paketi, yarın başka bir yasa ya da yasa, kadınların ve lgbti+ların mücadelesi karşısında yenilmeye mahkûm. Buradayız, haklarımızdan da hayatlarımızdan da vazgeçmiyoruz.

●●

Emperyal politikaların sahnesi olarak “Nobel Barış Ödülü”

ELİF SEVİMAY

Nobel Ödülleri'nin bu seneki kazananları geçtiğimiz haftalarda açıklandı. Nobel Barış Ödülü, bu yıl da şiddeti siyasi araç haline getiren bir fiğüre gitti. Venezuelalı aşırı sağcı siyasetçi María Corina Machado, ödülünü Trump'a adamakta gecikmedi. Bir diğer kritik hamlesi ise Netanyahu'yu arayarak soykırım sırasında “başarılarını” tebrik etmesi oldu. Nobel Komitesi'nin Machado'yu, “diktatörlükten demokrasiye adil ve barışçıl bir geçiş için verdiği mücadele nedeniyle” ödüllendirmesinden oldukça kısa bir süre sonra Trump, Venezuela'ya kara harekâtı yapacağını duyurdu. Böylece “barışçıl”ın emperyal politikalara işaret ettiği belli oldu. Halihazırda uyuşturucu trafiği iddialarını sebep göstererek donanmalarını bölgede tutan ABD'nin olası müdahalesi, bu ödülle meşrulaştırıldı.

Nobel Barış Ödülü, yıllardır bu tür aklamalarda aktif bir sahne işlevinde. Kissinger ve Obama gibi bilindik savaş suçlularının da kucakladığı ödülün tarihine biraz olsun inerek bunu görmek mümkün. Henüz 2019'da ödülü alan Etiyopyalı reformist lider Abiy Ahmed, bir sene içinde Tigray bölgesinde silahlı çatışmalarla anılmıştı. 2016'da ise ülkesinin “Latin Amerika'nın İsrail'i” olarak anılmasından gurur duyduğunu söyleyen bir diğer sağcı başkan, Kolombiyalı Juan Manuel Santos ödüllendirildi. Hikâyeyi biraz daha geri sararsak Rohingya soykırımından sorumlu Aung San Suu Kyi ve iki devletli çözümü savunduğu Oslo Anlaşması sürecinde ödülü alan FKÖ lideri Yaser Arafat gibi tartışmalı diğer isimleri görüyoruz.

Başkanlığı süresince Ortadoğu'nun çeşitli bölgelerinde yürüttüğü savaşlara karşın 2009'da Obama da ödüle layık görülmüştü. Obama yönetimi boyunca Pakistan, Yemen ve Somali'de toplam 563 insansız hava aracı saldırısı gerçekleştirildi. Ocak ayında yeniden göreve geldiğinden bu yana Trump da çeşitli söylemlerinde “Nobel Barış Ödülü”nü hak ettiğini” ifade etmişti. Netanyahu'nun Trump'ı ödüle aday olarak göstermesi de bu propaganda sürecini taçlandırdı. ABD'nin ödülle geçmişinde öne çıkan bir diğer isim de şüphesiz Kissinger. Vietnam ve Kamboçya'da on binlerce sivilin ölmesine sebep olan saldırıların planlayıcısı, Vietnam'da müzakere-lerdeki rolü sebebiyle ödüllendirildi.

Tüm bunlar, Nobel Barış Ödülleri'nin politik karakterini gösteren örneklerin ne ilki ne de sonuncusu olacak. Emperyalizmin yıkım politikalarını “demokrasi” ve “özgürlük” kisvesiyle aklayan bu ödüller, dünyanın dört bir yanında barış için mücadele eden emekçilerin sesini bastıramıyor. Gerçek barış, ödül törenlerinde değil, dayanışmanın büyüdüğü her yerde filizleniyor.

●●

Su şehri Bursa'da barajlar kurudu, kuraklık kapıda

Musluğu açtığında suyun ince bir çizgiye düştüğünü, sonra tamamen kesildiğini gördün mü? Son aylarda binlerce kişi bunu yaşıyor. Su şehri Bursa'da kentin ana kaynakları Nilüfer ve Doğanlı Barajları ekim ayında tamamen kurudu ve kentte 12'şer saatlik planlı kesintiler devreye girdi. İstanbul'da 28 Ekim 2025'te genel doluluk yüzde 23,17, İzmir'de ise Tahtalı yüzde 1,9, Ürkmez yüzde 3,7 seviyesine kadar indi. Tekirdağ'da Naip Barajı yaz sonunda sıfır kapasiteyi görerek uzun süreli kesintilere yol açtı. Bu tablo “mevsimsel” değil, iklim krizinin gerçek yüzü. Bugün Bursa'da olanlar, Türkiye'nin yarımını gösteriyor.

İklim krizi ve nedenleri

Kömür, petrol ve gazın yakılması, ormansızlaşma ve endüstriyel tarım atmosferi ısıtıyor; yağış rejimleri bozuluyor. Kimi yerde seller artarken, kimi yerde kuraklık uzayıp şiddetleniyor. Akdeniz havzasının kalbindeki Türkiye bu tabloya en açık ülkelerden. 2025 yazı rekor

EKİN GÜVENÇOĞLU

sıcak geçti. Bu temmuz son 55 yılın en sıcakıydı, Silopi'de 50,5 °C ile ulusal rekor kırıldı. Yağışlar dramatik biçimde düştü, 2025'in ilk 10 ayında ortalama yağış 401,1 kg/m² idi. Bu, 30 yıl ortalamasının yüzde 27 altında ve 52 yılın en düşük seviyesi. Bunların sonucunda yeraltı suları çekilirken, tarımda yüzde

20-30 verim kaybı yaşandı. Ayrıca gıda fiyatları zaten yüksekken iklim kriziyle birlikte gıda daha da ulaşılabilir hale geldi.

Madencilik, şişelenmiş su ve riskler

Altın ve diğer madenciliklerde yaygın kullanılan yıgın liç yöntemi; çözelti hazırlama, toz bastırma ve atık yönetimi için devasa su ister. Geri kazanım yeter-sizse, ki Türkiye'deki çoğu maden sahasında bu dikkate alınmıyor, temiz su talebi katlanarak su havzasını tüketiyor, kurutuyor. Ayrıca 2024 İliç faciasında liç sahasındaki kaymayı da unutmayalım. Siyanürlü 10 milyon m³ toprak Fırat Nehri'ne doğru kaymış ve 9 madenci bu

faciada hayatını kaybetmişti. Tüm bunların yanında şişelenmiş su endüstrisi de kaynaklardan aşırı çekimle yeraltı sularını tüketiyor. Mesela su şehri olarak geçen Bursa'da Uludağ'dan gelen su pınarlarının çoğu ticari şirketlerce kontrol edilmekte. Bursa susuzlukla uğraşırken bu gerçek oldukça trajik.

Ne yapmalı?
Su meta değil, kamusal ve kolektif bir haktır. Havza bazlı, gerçek zamanlı ve şeffaf planlamayla tüm çelikimler ve kuyular izlenmeli, kuraklıkta öncelik “içme suyu ve ekosistem → tarım → sanayi” olarak uygulanmalı. Şebekeler yenilenip kayıplar yüzde 10'un altına indirilmeli, yağmur ve gri

su toplama zorunlu olmalı. Tarımda kamusal destekle damla sulama ve sensörlü izleme yaygınlaştırılmalı. Riskli havzalarda madencilik durdurulmalı, su idareleri kamulaştırılmalı, yerel topluluklara bağlayıcı veto hakkı tanınmalı, musluklardan akan su içilebilmeli. Bütçeler sermaye lehine rant temelli mega projelerden çekilip altyapı, arıtma ve kırsal destek programlarına yönlendirilmeli. Kısacası, suyu kâr mantığından kurtaran, toplumsal ihtiyaç ve ekolojik dengeyi önceleyen, planlı ve doğadan, halktan yana bir düzen “su krizine” verilecek tek kalıcı yanittir. ●●